

**Elävä arkisto –
kansakunnan muistot klikkauksen päässä**

Sonja Fogelholm

Opinnäytetyö
Journalismin koulutusohjelma
2013

Tekijä tai tekijät Sonja Fogelholm	Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2010
Raportin nimi Elävä arkisto – kansankunnan muistot klikkauksen päässä	Sivu- ja liitesivumäärä 59 + 10
Opettajat tai ohjaajat Miisa Jääskeläinen	
<p>Yleisradion Elävä arkisto on yksi internetissä toimivista maailman arkistopalveluista, joissa nostalgista kiinnostuneet voivat nähdä nuoruuden ja lapsuuden suosikkisarjojaan ja muistella historiallisesti merkittäviä päiviä.</p> <p>Tämän tutkimustyyppisen opinnäytetyön tarkoituksena on verrata Elävää arkistoa kahden ulkomaalaiseen arkistopalveluun. Kun erot ja yhtäläisyydet näiden kolmen palvelun välillä on selvitetty, tehdään Elävälle arkistolle kehitysehdotuksia.</p> <p>Tutkimuksessa Elävän arkiston verrokkikohteiksi on valittu Ruotsin julkisen palvelun televisioyhtiö SVT:n arkistopalvelu Öppet arkiv sekä Kanadan julkisen palvelun yleisradioyhtiö CBC/Radio-Canadan Digital Archives. Koska palvelut ovat julkisen palvelun yhtiöiden omistamia, teoriaosuudessa tarkastellaan erityisesti julkista palvelua ja siihen liittyvää keskustelua.</p> <p>Työ toteutettiin syksyn 2013 aikana kvalitatiiviselle eli laadulliselle tutkimukselle tyypillisin metodein. Ensin jokaista palvelua tutkittiin havainnoimalla niitä erikseen: miltä ne näyttävät, miten niitä käytetään ja niin edelleen. Havainnoinnin jälkeen jokaisesta palvelusta haastateltiin yhtä edustajaa selittämään tarkemmin, miksi palvelu on juuri sellainen kuin se on. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina ja toisistaan poikkeavin metodein, sillä kaikki haastateltavat olivat eri maissa.</p> <p>Havainnoinnista ja haastatteluista saatujen tietojen avulla kolmen palvelun eroja ja yhtäläisyyksiä käsiteltiin ennalta valittujen teemojen kautta. Teemat ovat palveluiden ulkoasu, käyttäminen, ohjelmatarjonta, palveluissa työskenteleminen, niiden uudistukset sekä niiden kohtaamat haasteet.</p> <p>Tulosten perusteella Elävällä arkistolla menee maailman arkistopalveluna oikein hyvin, sillä se nauttii Yleisradion sisäistä ja ulkoista arvostusta ja palvelussa on monipuolista ohjelmaa draamasta lastenohjelmiin ja uutisiin. Tästä syystä kehitysehdotuksia ei tullut kuin muutamia. Niitä ovat entistä laajempien oikeuksien tavoittelu draama- ja viihdeohjelmien esittämiseen sekä kaksi uutta palvelua ja tapaa jäsentää Elävän arkiston sisältöä.</p> <p>Jatkotutkimuksiksi ehdotetaan Elävän arkiston tutkimista opetuskäytössä sekä laajaa käyttäjätutkimusta, jossa selvitetään, kumpi ruokkii ihmisten nostalgiannälkää paremmin – lapsuudessa ja nuoruudessa nähdyt televisiosarjat vai tärkeästä historiallisesta tapahtumasta kertovat uutisklipit?</p>	
Asiasanat arkistot, tekijänoikeus, yleisradioyhtiöt, televisio-ohjelmat, verkkopalvelut	

Authors Sonja Fogelholm	Group or year of entry 2010
The title of thesis Elävä arkisto Only one click away from a nation's memories	Number of report pages and attachment pages 59 + 10
Advisor(s) Miisa Jääskeläinen	
<p>Yleisradio's archive service Elävä arkisto is an internet-based archive service. Through it, users interested in nostalgia can see their favorite programs from childhood and youth and familiarize themselves with important events and dates.</p> <p>This study examines Elävä arkisto in comparison to two foreign archive services, looking at the differences and similarities among these services. It also makes some development suggestions to Elävä arkisto based on these findings.</p> <p>The two services compared to Elävä arkisto are the Swedish public service television company Sveriges Television AB's archive service, Öppet arkiv, and the Canadian public broadcasting company CBC/Radio-Canada's Digital Archives. Since these services are owned by public service companies, the thesis will also deal with public service.</p> <p>The study was conducted during fall 2013 using methods typical of qualitative studies. Firstly, all the three services were observed separately – what they look like, how are they are utilized and so on. After this observation, one person was interviewed from each service to ascertain why the service is the way it is. The interviews were conducted thematically and also separately, as all the interviewees were in different countries.</p> <p>From the information that was gathered by observation and interviews, the differences and similarities between the services were examined, based on themes decided in advance, specifically how the services appear, their usage, their program content, how it is to work in these services, past and future updating of services and any obstacles they might face.</p> <p>According to the results, Elävä arkisto is doing great as an archive service. It's respected inside and outside of Yle, and it offers diverse programs, from drama and kids' programming to news clips. For this reason there were only a few development recommendations – the pursuing of ever broader rights to offer drama and entertainment programs, two new services and ways to interpret the content of Elävä arkisto.</p> <p>Future studies are suggested regarding Elävä arkisto's usage in teaching. A deeper user study was also suggested, in order to find out which satisfies the need for nostalgia better: programs seen in one's childhood and youth or news clips regarding historically important events.</p>	
Key words archives, copyright, public service companies, television programs, internet services	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Toimeksiannon esittely.....	4
2.1	Toimeksianto	4
2.2	Elävä arkisto	4
2.3	Öppet arkiv.....	5
2.4	CBC Digital Archives	6
2.5	Opinnäytetyön tavoitteet	8
3	Julkinen palvelu ja muut keskeiset käsitteet.....	9
3.1	Saako julkinen palvelu olla monipuolista?	9
3.1.1	Miksi monipuolinen julkinen palvelu kannattaa?	12
3.1.2	Julkinen palvelu siirtyi nettiin.....	13
3.2	Yleisradio Oyj.....	14
3.3	Sveriges Television AB.....	16
3.4	CBC/Radio Canada.....	17
3.5	Opinnäytetyön keskeiset käsitteet.....	19
4	Tutkimusmenetelmät.....	21
4.1	Kvalitatiivinen tapaustutkimus	21
4.2	Havainnointi	21
4.3	Haastattelu	22
4.3.1	Reijo Perälän haastattelu.....	22
4.3.2	Karin Tideströmin haastattelu.....	23
4.3.3	Elizabeth Bridgen haastattelu	24
4.4	Tulosten avaaminen ja pohdinta	25
5	Tutkimustulokset	26
5.1	Ulkoasu.....	26
5.1.1	Etusivu.....	26
5.1.2	Artikkelit.....	32
5.2	Käyttäminen	33
5.3	Ohjelmasisältö.....	36
5.3.1	Mikä on suosittua sisältöä?.....	39
5.4	Arkistopalvelussa työskentely.....	40
5.4.1	Työpäivä arkistossa.....	40
5.5	Palvelujen uudistuminen	43
5.6	Haasteet.....	46
5.6.1	Tekijänoikeudet.....	46

5.6.2	Muut haasteet ja ongelmat	48
6	Johtopäätökset ja kehitysideat	50
6.1	Yhtiön sisäinen arvostus antaa eväät hyvälle palvelulle	50
6.2	Kokonaisia draamaohjelmia – maarajauksen uhallakin.....	51
6.3	Uusia palstoja ja palveluja	53
6.4	Tutkimuksen luotettavuudesta	54
6.5	Jatkotutkimuksia.....	56
7	Tavoitteiden toteutuminen ja itsearviointi.....	58
	Lähteet.....	60
	Liitteet.....	67
	Liite 1. Alkuperäinen kysymyspatteri, Elävä arkisto 1/2	67
	Liite 1. Alkuperäinen kysymyspatteri, Elävä arkisto 2/2	68
	Liite 2. Alkuperäinen kysymyspatteri, Öppet arkiv 1/2.....	69
	Liite 2. Alkuperäinen kysymyspatteri, Öppet arkiv 2/2.....	70
	Liite 3. Alkuperäinen kysymyspatteri, CBC Digital Archives 1/2.....	71
	Liite 3. Alkuperäinen kysymyspatteri, CBC Digital Archives 2/2.....	72
	Liite 4. CBC Digital Archivesin On This Day -kalenteri 11.9.2013	73
	Liite 5. Elävän arkiston artikkeli 11.9.2013.....	74
	Liite 6. Öppet arkivetin artikkeli 11.9.2013	75
	Liite 7. CBC Digital Archivesin artikkeli 11.9.2013.....	76

1 Johdanto

Sanalla ”arkisto” voi joidenkin mielestä olla pölyinen, vanhanaikainen ja tylsä kaiku: Mielikuvissa siintävät ummehtuneeseen kellariin pölyn ja hämähäkinseitin alle vuosikymmeniksi unohtuneet kellastuneet kirjat, repaleiset filmit ja reunoista poltetut valokuvat.

Mielikuva on täysin väärä. Nähdäkseen historiaan ei tarvitse löytää isoisoisävainaan kadonneen arkun ruostunutta avainta vaan avata oma tietokone, kirjoittaa oikea osoite internet-selaimeen ja uppoutua historian ja nykypäivän kiehtovaan sekoitukseen. Arkistojen avautumisen kaikkien käytettäväksi ja tutkittavaksi on siis tehnyt mahdolliseksi juuri se asia, joka vanhanaikaisesti ajateltuna tuntuisi olevan kaukana historiasta ja arkistoista – teknologia.

Itselleni käsite ”arkisto” kirkastui kesällä 2012, kun aloitin työharjoittelun Yleisradion Elävä arkisto -palvelussa. Palvelun tarjonta koostuu Yleisradion arkistoista löytyvistä video- ja radio-ohjelmista 1900-luvun alusta nykypäivään.

En ollut missään aiemmassa työssä ollut niin innoissani: Elävässä arkistossa sain katsella vanhoja ja uusia videoita itseäni kiinnostavista aiheista ja myöhemmin etsiä niistä lisää tietoa ja kirjoittaa aiheista artikkeleita.

Lähipiirissäni kukaan ei tuntunut tietävän, mikä Elävä arkisto oikeastaan on. Päätin ottaa pieneksi henkilökohtaiseksi missiokseni lisätä Elävään arkistoon minun ikäryhmälleni – 1990-luvulla syntyneille – nostalgisia ohjelmia.

Mielestäni on sääli, että niin kiinnostava palvelu on jäänyt monelta ikäiseltäni huomiotta. Toisaalta ei ole ihme, etteivät nuoret välttämättä tunne Elävää arkistoa, sillä Yleisradion itsessäänkin on huomattavasti vaikeampi saada nuoren yleisön huomio verrattuna varttuneempaan yleisöön (Yleisradio Oy 2012b, 8).

Miksi Elävä arkisto on mielestäni niin mahtava palvelu? Siellä käyttäjä pääsee muistelemaan menneitä, ihmettelemään nykyhetkeä ja ehkä jopa näkee itsensä tai tuttunsa jossain ohjelmassa. Elävässä arkistossa on jokaiselle jotakin urheilusta kiinnostuneelle aina Kummeli- ja Hui Hai hiisi -fanille.

Kun harkitsin tekeväni opinnäytetyöni Elävästä arkistosta, huomasin, ettei palvelua ole tutkittu aiemmin juurikaan. Sitä on toki käytetty lähteenä muihin tutkimuksiin.

Paljon kohua herättäneessä Arto Halosen dokumenttielokuvassa *Sinivalkoinen valhe* Halonen selailee Elävän arkiston doping-aiheisia artikkeleita eräässä kohtauksessa (Halonen 2012). Humanistisen ammattikorkeakoulun oppilas Niko Rimbacher on käyttänyt heavy metallia käsittelevässä opinnäytetyössään lähteenä muutamia Elävän arkiston aiheeseen liittyviä artikkeleita (Rimbacher 2010, 25). Vuonna 2008 julkaistussa informaatiotutkimusartikkelissa (Haapaniemi, Katvala, Kortelainen & Ollanketo 2008) Elävä arkisto on yksi tutkittavista digitaalisista kirjastoista.

Mielestäni oli siis korkea aika, että Elävä arkisto pääsee itse tutkimuksen aiheeksi.

Lähestyin esimiestäni ja Elävän arkiston ohjelmapäällikköä Reijo Perälää helmikuussa 2013 ja kysyin, voisinko tehdä opinnäytetyöni Elävään arkistoon. Perälä antoi suostumuksensa ja ehdotti heti Elävän arkiston vertaamista kahteen muuhun maailman arkistopalveluun. Hänen toinen ehdotuksensa oli se, että vertailisin Elävään arkistoon vaikuttavia tekijänoikeuslakeja ja -sopimuksia Ruotsin vastaaviin.

Koin Perälän ensimmäisen ehdotuksen mielekkäämpänä opinnäytetyöaiheena, joten valitsin sen. Tulen käsittelemään työssäni myös tekijänoikeuskysymyksiä, sillä ne liittyvät oleellisesti aiheeseeni.

Perälä toivoi yhdeksi verrokkikohteeksi Iso-Britannian yleisradioyhtiö BBC:n arkistopalvelu BBC Archivesia. Palvelua ei ole kuitenkaan päivitetty sitten vuoden 2007 (BBC Archive), eli se ei olisi ollut mielekäs vertailukohde kahdelle edelleen toimivalle palvelulle.

Päädyin valitsemaan Elävän arkiston vertailukohteiksi Ruotsin julkisen palvelun televisioyhtiö Sveriges Televisionin huhtikuussa 2013 uudistuneen Öppet arkiv -palvelun sekä Kanadan yleisradioyhtiö CBC/Radio-Canadan Digital Archives -palvelun. Ruotsin palveluun vertaamista toivoi myös Perälä, ja Kanadan palvelun valitsin itse sen englanninkielisyyden takia.

Valitsin myös tarkoituksella Elävän arkiston vertailukohteiksi julkisen palvelun yhtiöiden palvelut, jotta kaikilla kolmella arkistopalvelulla olisi mahdollisimman samanlaiset lähtökohdat.

2 Toimeksiannon esittely

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni toimeksiannon sekä toimeksiantajani Ylen Elävän arkiston sekä palvelun verrokkikohteet eli Sveriges Television AB:n Öppet Arkivetin sekä CBC/Radio-Canadan Digital Archivesin. Kaikkien palveluiden ulkoasuun ja käyttämiseen ynnä muuhun tarkempaan tietoon perehdyn myöhemmin.

Tässä luvussa nimeän myös opinnäytetyöni tavoitteet.

2.1 Toimeksianto

Opinnäytetyössäni vertaan Yleisradion Elävää arkistoa kahden muun julkisen palvelun yhtiön netissä toimivaan arkistopalveluun: Sveriges Television AB:n Öppet arkivettiin sekä CBC/Radio-Canadan Digital Archivesiin.

Etsin kolmesta palvelusta yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia päättämieni teemojen kautta. Tulosten pohjalta teen kehitysehdotuksia Elävälle arkistolle.

2.2 Elävä arkisto

Elävä arkisto on syyskuun 9. päivänä vuonna 2006 avattu, suomeksi ja ruotsiksi toimiva Yleisradion arkistopalvelu. Sen sisältö koostuu Yleisradion tv- ja radioarkistojen videoista ja audioista ja niiden yhteyteen kirjoitetuista taustoittavista artikkeleista. Elävän arkiston ruotsinkielinen versio on Arkivet.

Elävässä arkistossa alusta asti mukana ollut ohjelmapäällikkö Reijo Perälä sai vuonna 2005 Yleisradion silloiselta toimitusjohtajalta ja EBU:n puheenjohtajalta Arne Wessbergiltä toimeksiannon selvittää, voisiko Yleisradio avata arkistoja yleisön käytettäväksi ja jopa muokattavaksi. Innoittajana oli BBC:n mahtipontinen Creative Archive -hanke, jonka ideana oli tosiaan antaa ihmisten muokata BBC:n arkistojen sisältöjä omiin tarkoituksiin. (Perälä, R. 11.9.2013.)

Perälälle kävi hyvin nopeasti selville, että aineistojen muokattavaksi antaminen olisi teki-
jänoikeudellisesti erittäin haastavaa. Arkistojen sisältöjä voitaisiin kuitenkin avata ylei-
sön nähtäväksi muulla tavalla. Vuoden 2005 loppuun mennessä Perälällä oli jo hahmo-
telma siitä, millainen palvelu Elävä arkisto tulisi olemaan. Seuraavan vuoden alussa hän
kokosi ympärilleen tiimin, joka teki töitä arkistojen avaamisen hyväksi. Keväällä 2006
toimituksella ei ollut vielä julkaisujärjestelmää tai toimitiloja, mutta tästä huolimatta
Elävä arkisto saatiin puristettua julkaisuvalmiuteen Yleisradion 80-
vuotissyntymäpäiviksi 9.9.2006. (Perälä, R. 11.9.2013.)

Palvelussa oli avajaistensa aikaan noin 160 tuntia tv- ja filmiaineistoa sekä noin 550 tun-
tia radio-ohjelmia yleisön katseltavaksi ja kuunneltavaksi milloin vain (Elävän arkiston
blogi, 6.9.2006). Seitsemän vuotta avautumisensa jälkeen tv-ohjelmia ja filmejä on jopa
2800 tuntia ja radio-ohjelmia 1600 tuntia (Perälä, R. 11.9.2013).

”Palvelun tavoitteena on, että arkistoihin tallennettu yhteinen kulttuuriperintö olisi uu-
den teknologian avulla mahdollisimman monen suomalaisen saatavilla”, kirjoitettiin
Elävän arkiston ensimmäisessä blogikirjoituksessa 6. syyskuuta 2006.

Elävän arkiston viikkokävijämäärät vaihtelevat 80 000 ja 110 000 välillä (Perälä, R.
18.9.2013). Palvelussa työskentelee viisi vakituista työntekijää suomenkielisellä puolella
ja yksi ruotsinkielisellä puolella.

2.3 Öppet arkiv

Öppet arkiv on Ruotsin julkisen palvelun televisioyhtiö Sveriges Television AB:n netis-
sä toimiva arkistopalvelu. Öppet arkiv on vain videopalvelu – Ruotsin julkisen palvelun
radioyhtiöllä on oma audioarkistopalvelunsa (Tideström, K. 17.9.2013b).

”SVT:n arkistot ovat tärkeä osa yhteistä kulttuuriperimäämme, joka Öppet arkivetin
kautta tulee kansan käytettäväksi”, julistetaan palvelun nettisivuilla (Öppet arkiv).

Öppet arkiv avattiin ensimmäisen kerran maaliskuussa 2005. Tällöin palvelu sisälsi lä-
hinnä uutisklippejä kokonaisten ohjelmien sijaan. (Perälä 2005.)

”Valitettavasti sivustosta ei tullut niin avoin kuin oli tarkoitus, sillä emme saaneet tarvitsemiamme oikeuksia kaikilta oikeuksien omistajilta ja tekijänoikeusjärjestöjen kattojärjestöiltä”, kertoo Öppet arkivetin toimittaja Karin Tideström (17.9.2013a).

Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että Öppet arkivetin klipessä ei saanut olla yhtään musiikkia, näyteltyjä tai käsikirjoitettuja kohtauksia – ohjelmissa ei saanut näkyä edes tauluja seinillä (Tideström, K. 17.9.2013a).

Huhtikuun 16. päivänä vuonna 2013 avautui Öppet arkivetin täysin uudistunut versio. Nykyään palvelussa on SVT:n tuottamien draamasarjojen kokonaisia jaksoja ja jopa tuotantokausia. Oikeudet koskevat vain ennen 1. heinäkuuta 2005 ensi kerran lähetettyjä ohjelmia. Öppet arkivetin toimitus on myös siirtänyt vanhan Öppet arkivetin sisältöjä uuteen klippi kerrallaan. (Tideström, K. 13.9.2013; 17.9.2013b.)

Öppet arkivetin esittelyssä (Öppet arkiv) uuden palvelun kirjoitetaan olevan ”aarrearkku täynnä draamasarjoja, lastenohjelmia, viihdeohjelmia, dokumentteja ja ohjelmia tie-teestä, urheilusta ja kulttuurista.”

Palvelun draamaohjelmapäinotteisempi konsepti erottaa sen yhä enemmän Elävästä arkistosta ja Digital Archivesista. Elävässä arkistossa draama- ja viihdeohjelmista ei voi tekijänoikeussyistä johtuen nähdä kokonaisia jaksoja vaan pelkkiä näytteitä – lukuun ottamatta muutamia ohjelmia, joihin on ostettu kaikki oikeudet (Perälä, R. 11.9.2013). Digital Archivesissa draamaa ei ole ollenkaan (Bridge, E. 12.9.2013a).

Uudessa Öppet arkivetissa vieraillee noin 130 000–150 000 eri viikkokävijää ja siellä työskentelee kuusi vakituista työntekijää. Tv-ohjelmaa on katsottavana jo noin 1400 tuntia. (Tideström, K. 13.9.2013; 17.9.2013b; 20.9.2013.)

2.4 CBC Digital Archives

CBC Digital Archives on Kanadan yleisradioyhtiö CBC/Radio-Canadan verkkosivuilla toimiva arkistopalvelu.

Projektin käynnistivät vuonna 2001 englanninkielisen, Torontossa sijaitsevan CBC:n ja ranskankielisen, Montrealissa sijaitsevan Radio-Canadan 25-henkinen yhteistyötiimi, joka haki Kanadan valtion tarjoamaa Canadian Content Online -rahoitusta. Tiimille myönnettiin rahoitus siihen tarkoitukseen, että he saattaisivat CBC/Radio-Canadan arkistojen tärkeät sisällöt kanadalaisten nautittaviksi nettiin. (Bridge, E. 12.9.2013a; 20.9.2013.)

”On hassua ajatella, että kaikki pitävät YouTubea videoiden pääpalveluna, mutta me olimme olemassa aikaisemmin”, Digital Archivesin tuottaja Elizabeth Bridge (12.9.2013a) muistuttaa.

Ensimmäiset vuodet englannin- ja ranskankieliset toimitukset tekivät tiivistä yhteistyötä ja valitsivat kaikki aiheet niin, että ne koskettaisivat sekä ranskalaista että englantilaista Kanadaa. Myöhemmin toimitukset päättivät alkaa julkaista myös pelkästään omille kulttuurialueilleen spesifejä ohjelmia. Nytkin Montrealissa päämajaa pitänyt ranskankielinen palvelu Les Archives de Radio-Canada on lopettanut sivujensa päivittämisen. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Digital Archivesin sisällöt koostuvat pääasiassa CBC:n tuottamista uutisista, haastattelusta ja ajankohtaisohjelmista. Tuottaja Bridgen mukaan draama- ja viihdeohjelmia ei tulla jatkossakaan näkemään palvelussa, sillä siihen ei ole yksinkertaisessa mitenkään varaa. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Bridge (12.9.2013a) sanoo Digital Archivesin olevan tarkoitettu kanadalaisille, jotka ovat kiinnostuneet maan 1900-luvun historiasta ja CBC:n historiasta.

”Se on ihmisille, jotka haluavat oppia, haluavat muistaa.” (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Palvelussa vieraillee yleensä reilu 30 000 yksittäistä viikkokävijää. Tällä hetkellä palvelussa on tv-ohjelmia noin 550 tuntia ja radio-ohjelmia noin 450 tuntia. (Bridge, E. 12.9.2013a; 12.9.2013b.)

Digital Archivesin toimitus on kutistunut alkuvuosista dramaattisesti: Kahdeksasta kirjoittajasta, kolmesta tutkijasta, yhdestä ohjelmoijasta, osa-aikaisesta oikeuksienasiantuntijasta ja päälliköstä jäljellä on vain kaksi työntekijää (Bridge, E. 12.9.2013a; 20.9.2013).

2.5 Opinnäytetyön tavoitteet

Tarkoitukseni on tutustua kolmeen valitsemaani palveluun, Elävään arkistoon, Öppet arkivetiin ja Digital Archivesiin, verrata niitä toisiinsa ja ymmärtää, miksi lähtökohtaisesti samanlaiset palvelut ovat niin erilaisia. Onko niillä erilaisia kohdeyleisöjä? Ovatko ne perustettu erilaisiin tarkoituksiin? Miten niiden tarjoamat sisällöt eroavat toisistaan?

Lähestyn aihettani kartoittavasta näkökulmasta, jossa on yleensä tapana etsiä asioihin uusia näkökulmia, löytää uusia ilmiöitä tai selvittää vähän tunnettuja ilmiöitä (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2012, 138). Käsittelen tutkimuksessa käyttämäni metodit tarkemmin jäljempänä.

Selvitettyäni havainnoinnin ja haastattelujen avulla kolmen arkistopalvelun yhtäläisyydet ja eroavaisuudet teen lopulta Elävälle arkistolle kehitysehdotuksia, joita palvelussa voidaan myöhemmin halutessa hyödyntää – kehitysehdotukset eivät siis tule akuuttiin tarpeeseen.

Toisaalta saatan saada tietoa myös sellaisista metodeista ja käytänteistä, joita Elävän arkiston ei missään nimessä kannata toteuttaa myöhemminkään. Tällainen tieto on aivan yhtä arvokasta palvelun näkökulmasta.

Toivon, että tutkimukseni jälkeen yhä useampi kiinnostuu Elävästä arkistosta palveluna ja unohtaa vanhakantaisen, pölyttyneen mielikuvansa arkistoista ja arkistopalveluista.

3 Julkinen palvelu ja muut keskeiset käsitteet

Tässä luvussa paneudun tarkemmin julkisen palvelun käsitteeseen ja sen ympärillä alati vellovaan kritiikkiin ja kiittelyyn. Esittelen myös ne julkisen palvelun yhtiöt, joiden palveluita Elävä arkisto, Öppet arkiv ja CBC Digital Archives ovat. Lopuksi määrittelen opinnäytetyöni kannalta tärkeät käsitteet *arkistopalvelu*, *artikkeli*, *poiminta*, *media* sekä *nostalgia*.

3.1 Saako julkinen palvelu olla monipuolista?

Julkisen palvelun median ja kaupallisen median kannattajat ovat usein napit vastakkain. Se ei toisaalta ole ihme, sillä ovathan ne monessa asiassa kaukana toisistaan.

Julkinen palvelu on kaikkia kansalaisia yhtäläisesti palvelevaa ohjelmatarjontaa, asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta (Nieminen & Pantti 2009, 21). Yleisradiotoiminnan pitäisi parantaa yhteiskunnan ja yksilön elämänlaatua aivan siinä missä koulutuksen ja terveydenhuollonkin (Lowe 2010, 25).

Julkisen palvelun yhtiön omistaa kokonaan tai suurimmaksi osaksi valtio (Euroopan parlamentti) ja sen rahoitus on nimen mukaisesti yleensä kokonaan tai osittain julkista. Esimerkiksi Suomessa Yleisradion rahoitus on kerätty verovaroista vuoden 2013 alusta lähtien (Yleisradio Oy b) ja sitä ennen tv-lupamaksuista. Yleisradion lisäksi julkisen palvelun yleisradioyhtiöitä ovat esimerkiksi Iso-Britannian BBC sekä Tanskan DR.

Kaupallisen median yhtiöitä eivät sido yleisradioyhtiöitä koskevat velvollisuudet, vaan ne ovat vapaat tarjoamaan mitä ohjelmaa tahansa. Ohjelmaideat saatetaan hylätä välittömästi, jos niiden ei uskota tuovan selvää voittoa (Lowe 2010, 36). Kaupallisesta radiosta kirjoittavat sähköisen viestinnän professori Taisto Hujanen sekä yliopistonlehtori Marko Ala-Fossi (2010,123) sanovat, että niiden toimintaa ohjaa ennen muuta taloudellisen voiton tavoittelu, mutta sama periaate pätee myös tv- ja sanomalehtipuolella.

Kaupalliset mediayhtiöt ovat yksityisomisteisia ja markkinavetoisesti johdettuja (Lowe, 2010, 29). Ne takaavat toimintansa kannattavuuden yleensä kahdella tavalla: Osa tulois-

ta tulee tilausmaksuista, esimerkiksi lehtien tilauksista ja osa mainostuloista. Esimerkiksi vuonna 2012 sanomalehdistö sai noin puolet tuloistaan mainonnasta. Aikakauslehdet saavat tilausmaksujen ja mainostulojen lisäksi lisätuloja irtonumeromyynistä. Ne ovat kuitenkin melko vähäisiä. (Picard & Sauri 2012, 42–43.) Suomen suurimpia kaupallisia mediayhtiöitä vuonna 2011 konserniliikevaihdon olivat Sanoma Oyj (2 746 milj. €), Bonnier AB* (411 milj. €) sekä Alma Media Oyj (316 milj. €)

*Sisältää vain Bonnier AB:n Suomen toiminnot: Bonnier Publications Oy, MTV Oy, Subtv Oy, Suomen Uutisradio Oy, ym. (Tilastokeskus 7.2.2013.)

Niemisen ja Pantin (2009, 21) mukaan 1990-luvulla kaupallinen media kasvatti merkitystään ja samalla tapahtui niin sanottu *markkinoituminen*, jossa siirryttiin median kulttuuris-moraalisesta sääntelystä kohti taloudellis-kaupallista sääntelyä. Markkinoitumisen taustalla on heidän mukaansa maailmalle levinnyt uusliberalistinen ideologia, jonka mukaan vapaat markkinat ajavat parhaiten kuluttajien ja yhteiskunnan etua.

Valtion omistamaa ja julkisesti rahoitettua mallia kannattavat taasen kriittisen näkemyksen kannattajat. Kriittiseen ajatteluun liittyy Niemisen ja Pantin mukaan periaate siitä, että median toiminnan on perustuttava julkiselle palvelulle, jotta mediaa ei ohjaa vain raha. Ajattelun mukaan rahan ohjatessa toimintaa todellisia hyötyjiä ovat omistajat – eivät katsojat. (Nieminen & Pantti 2009, 29.)

Julkisen palvelun mediayhtiöt ja kaupalliset yhtiöt määrittelevät myös laadun usein eri kriteerein: Julkiselle palvelulle se tarkoittaa monipuolisuutta ja kaupallisella puolella määrää (Nieminen & Pantti 2009, 40).

Paine julkista mediaa kohtaan on kasvanut erityisesti vuodesta 2008 lähtien. Syynä on talouslaman heikentämä mediateollisuus, joka heijastuu erityisesti kaupallisiin yhtiöihin. Mainosrahat kutistuvat ja voitot pienenevät, kun mainostajat siirtyvät halvemmille alustoille internetiin. (Lowe 2010, 30.)

Kaupalliset toimijat haluaisivatkin, että julkinen palvelu rajoittuisi vain perinteiseen radio- ja televisiotoimintaan liiketaloudellisesti kannattamattomilla alueilla. (Lowe 2010, 30–31.)

Lowe on osin samaa mieltä kaupallisten toimijoiden vaatimuksen kanssa. Hän on aiemmin (2010) osoittanut yleisradioyhtiöiden olevan mediamailman mahtitekijöitä, mutta jatkaa, että kaupallisen median yritykset pienentää julkisen palvelun roolia vaikuttaisivat kuitenkin onnistuneen. Se näkyy Lowen mukaan eurooppalaisten julkisen palvelun yhtiöiden alati heikkenevänä taloudellisena asemana, maakohtaisina aloitteina julkisen palvelun säätelyn ja valvonnan tiukentamiseksi, entistä painokkaampina vaatimuksina uusien valvontajärjestelmien rakentamisesta sekä kaupallisten yhtiöiden pyrkimyksenä kilpailla julkisesta rahoituksesta. (Lowe, 2010, 31–32.)

Närkästymiseen kaupallisella puolella on Lowen (2010, 32) mukaan ymmärrettävät syyt. Hän kertoo monen julkisen palvelun yhtiön osallistuneen enenevässä määrin myös kaupalliseen toimintaan julkisen rahoituksen supistuessa. Esimerkkinä hän mainitsee BBC Worldwiden, joka on BBC:n ”sataprosenttisesti omistama kaupallinen yhtiö”. Vuonna 2010 Economist-lehti kirjoitti BBC:n hyötyneen BBC Worldwidestä miljardin punnan edestä.

Suurin uhka yleisradiotoiminnalle piilee Lowen (2010, 33–34) mukaan sekaannuksessa, jossa julkisen palvelun yhtiöiden ja kaupallisten yhtiöiden erot hämärtyvät. Hän painottaakin, että oli tulevaisuus yleisradioyhtiöille kuinka harmaa tahansa, ne eivät saisi unohtaa omaa historiaansa ja tehtävää, jota palvelemaan ne on perustettu. Ilman yleisön palvelemisen tehtävän täyttämistä se ei Lowen mukaan ansaitse julkista rahoitustaan.

Vuodesta 2009 lähtien EU-komissio on velvoittanut kansalliset hallitukset kehittämään taloudellisia kontrollijärjestelmiä ja -keinoja, joilla julkisen palvelun kehittämistarpeet ja niiden markkinavaikutukset voidaan tasapainottaa keskenään. Esimerkiksi Britanniassa on vaadittu vuodesta 2005 lähtien, että BBC Trust arvioi kaikki BBC:n uudet palvelut eräänlaisella julkisen palvelun testillä. Testillä tutkitaan yksittäisen palvelun yleishyödyllisyyttä ja arvioidaan sen vaikutusta kaupallisiin markkinoihin. (Lowe 2010, 35.)

3.1.1 Miksi monipuolinen julkinen palvelu kannattaa?

Julkisen palvelun tehtäviä ei kannattaisi määritellä liian tiukoiksi vaan jättää liikkumavaraa, huomauttaa Tampereen yliopiston dosentti Heikki Hellman (2010, 60). Hän listaa viisi perustelua väittämälleen.

Ensimmäinen ja tärkein perustelu on Hellmanin (2010, 60) mukaan poliittinen ja liittyy demokratian toimivuuteen. Hänen mukaansa yleisradioyhtiöiden on tavoiteltava mahdollisimman universaalia yleisöä mahdollisimman monipuolisella ohjelmistolla, jotta se palvelisi yhteiskunnan demokraattisia, sosiaalisia ja kulttuurillisia tarpeita.

Vaikka siis kaupallinen media tahtois rajoittaa yleisradioyhtiön ohjelmatarjontaa vain uutis- ja ajankohtaisohjelmiin, Hellmanin mukaan ilman monipuolista ohjelmatarjontaa, johon myös viihde kuuluu, julkisen palvelun yhtiö epäonnistuisi tehtävässään.

Toinen peruste on taloudellinen.

”Talusteoreettisessa mielessä yleisradiotoiminta on erikoislaatuinen julkishyödyke, meriittihyödyke.” (Hellman 2010, 60.)

Yleisradiotoiminnan markkinat eivät kykene vastaamaan kaikkeen kysyntään ja jäljelle jäävään tyhjiöön voidaan puuttua valtion toimin. Pelkästään ”markkinoiden epäonnistumiseen” (*market failure*) julkisen yleisradioyhtiön tehtävää ei kuitenkaan kannata rajata, koska toimintaan käytetään niin valtava määrä rahaa. Yleisradiotoiminnan kaltainen meriittihyödyke on siis järkevä vain, jos se on suosittu. (Hellman 2010, 60–61.)

Kolmas perustelu liittyy yleisradiotoiminnan julkiseen rahoitukseen: Yleisön maksu-panos yleisradioyhtiön kohdalla säilyy vain, jos se saa vastinetta rahoilleen, eli monipuolista ohjelmaa. (Hellman 2010, 61.)

Neljäs perustelu liittyy ohjelmiston laatuun. Jos julkinen palvelu tarjoaa laadukasta ja monipuolista ohjelmaa, Hellmanin (2010, 61) mukaan se myös parantaa myös kaupallisen median tuotteiden tasoa.

Hän viittaa BBC:n selvitykseen, jossa vertailtiin 20 eri maan tv-toimintaa. Tutkimuksessa havaittiin, että niissä maissa, joissa yleisradiotoiminta oli monipuolisinta ja kunnianhimoisista oli myös laadukkaampi tarjonta kaupallisilla kanavilla.

Viides ja viimeinen perustelu liittyy viestimien käyttöön. Hellmanin mielestä laaja ohjelmisto yleiskanavilla on kuluttajien etu. Jos tv-kanavat olisivat tarkasti rajattuja ja teemoitettuja, tulisi katsojille todennäköisesti hyvin kalliiksi nähdä monipuolista tv-ohjelmaa, Hellman (2010, 61) mieltii. Yleisö näkee sitä monipuolisempaa ohjelmaa, mitä monipuolisempaa ohjelmistoa yleisradioyhtiö tarjoaa. (Hellman 2010, 62.)

3.1.2 Julkinen palvelu siirtyi nettiin

Elävä arkisto, Öppet arkiv ja CBC Digital Archives ovat kaikki vuosituhaten vaihteen jälkeen perustettuja, internetissä toimivia arkistopalveluja.

Julkisen palvelun yhtiöiden palvelujen siirtymisen yhä enemmän nettiin ennusti Britannian kulttuuri-, media- ja urheiluministeri Tessa Jowell vuonna 2002. Hän epäili myös, että viiden vuoden kuluttua puhuttaisiin julkisen palvelun sisällöistä julkisen palvelun yleisradiotoiminnan sijaan. (Jowell 2002, artikkelissa Jacobowicz 2010, 137.)

Tällaiset netissä tarjottavat, yleisradioyhtiöiden ”uudet palvelut” ovat tietysti olleet kiistanalaisia. Pitäisikö niistäkin maksaa valtion tukea, vaikka ne eivät kuulukaan yleisradioyhtiöiden perinteisiin tehtäviin?

Kiistoja yleisradioyhtiöiden valtioneuosta on käyty EU-tasolla. Vuonna 1997 hyväksyttiin jäsenvaltioiden julkista yleisradiotoimintaa käsittelevä Amsterdamin pöytäkirja, jonka seurauksena jäsenmailla oli suurempi valta päättää oman maansa yleisradiotoiminnasta. Pöytäkirjassa todetaan, että jäsenmaiden julkisen palvelun tv- ja radiotoiminnan on tu-

ettava demokraattista sekä sosiaalista ja kulttuurista kehitystä. Tukia siis myönnettäisiin jäsenmaissa näitä kriteerejä tarkastellen. (Mortensen 2010, 173.)

Århusin yliopiston informaatio- ja mediatutkimuksen laitoksen johtaja Frands Mortensenin mukaan (2010, 174) pöytäkirja ei ratkaissut julkisen palvelun tehtävistä ja rahoituksesta johtuvia kiistoja. Yksityisiltä tv-asemilta tuli edelleen valituksia EU-komissioon, ja vuonna 2003 valituksia tuli myös päivälehdiltä ja internet-yrityksiltä. Tällöin valitukset koskivat julkisen palvelun yhtiöiden internet-palveluja. Valituksissa painotettiin, ettei tukia pitäisi suunnata verkkopalveluihin, vaan ainoastaan perinteiseen yleisradiotoimintaan.

Jo vuonna 2001 EU-komissio oli antanut tiedonannon valitusryöpyistä johtuen. Tiedonannossaan se päätti, että tietyt verkkopalvelut voidaan hyväksyä osaksi julkisen palvelun perinteistä tehtävää. Palveluiden täytyisi kuitenkin olla verkkotietopalveluja perinteisten ohjelmien sijaan ja niiden pitäisi tukea jo vuonna 1997 mainittuja demokraattista, sosiaalista ja kulttuurista kehitystä. (Mortensen 2010, 174–175.)

Nämä EU-tasolla käydyt kiistat ja päätökset ovat varmasti olleet edellytyksiä Öppet arkivetin ja Elävä arkiston avaamisen kannalta. Henkilökohtainen mielipiteeni on, että palvelut täyttävät yleisradioyhtiöiden tehtäviin kuuluvat vaatimukset.

3.2 Yleisradio Oyj

Suomen Yleisradio on julkisen palvelun viestintäyhtiö, jonka toiminnasta säädetään laissa (Laki Yleisradio Oy:stä 1380/1993) ja jonka valtio omistaa (Yleisradio Oy c).

Yleisradio on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalainen ja sen hallintoneuvoston valitsee eduskunta (Uronen & Wüo 2012, 153). Toimitusjohtajana on toiminut Lauri Kivinen vuodesta 2010 lähtien (Yleisradio 18.2.2010).

Kaksikielinen Yleisradio perustettiin 9.9.1926. Tällöin nimenä oli vielä O.Y. Suomen Yleisradio A.B. – Finlands Rundradion. Perustajiin kuului muun muassa sanomalehtiä,

radioliikkeitä, Suomen Tietotoimisto ja Puolustusvoimat. Maailman ensimmäinen yleisradioyhtiö BBC oli perustettu vain neljä vuotta aiemmin. (Yleisradio Oy d.)

Vuodesta 2013 lähtien Yleisradion toiminta on rahoitettu erillisellä Yle-verolla, joka on henkilökohtainen, tulotason mukainen vero. Sen suuruus vaihtelee nolasta eurosta 140 euroon (Yleisradio Oy b). Yle-veroa ennen rahoitus kerättiin tv-lupamaksuina. Esimerkiksi vuonna 2010 jokainen television omistava kotitalous maksoi 230 euroa Yleisradion toiminnan rahoittamiseksi (Picard & Sauri 2012, 44).

Yleisradion tehtäviä täsmennetään Yle-lain 7 §:ssä. Sen ensimmäisen momentin mukaan julkisen palvelun tulee erityisesti edistää demokratiaa ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksia tarjoamalla monipuolista tietoa, mielipiteitä ja keskusteluja sekä vuorovaikutusmahdollisuuksia. Toisessa momentissa sanotaan, että sen kuuluu myös tuottaa, säilyttää kehittää ja luoda kotimaista kulttuuria.

”Julkinen palvelu on siis uutisia, ajankohtais- ja kulttuuriohjelmia, draamaa, urheilua, lasten tarjontaa, muun muassa”, täsmennetään Yleisradion sivuilla (Yleisradio Oy a). Siellä lisätään myös, että Ylen tarjontaan kuuluvat myös pien- ja erityisryhmien palvelut, jotka ovat taloudellisesti usein kannattamattomia. Tarjonta turvataan siis kaikilta kerättävällä rahoituksella.

Yle tarjoaa palvelunsa neljällä tv-kanavalla, kuudella radiokanavalla sekä teksti-tv:ssä ja yle.fi-osoitteen alaisissa internet-palveluissa (Yleisradio Oy a), joihin esimerkiksi netti-tv- ja -radio Yle Areena kuuluu.

Vuonna 2012 Ylen tv-kanavien katsojaosuus Suomessa mitattavista kanavista oli 42,2 prosenttia (Finnpanel 2012).

Vuonna 2012 Yleisradion liikevaihto oli 422,7 miljoonaa euroa ja vakinaisia työntekijöitä oli 3103 henkilöä (Yleisradio Oy 2012a).

3.3 Sveriges Television AB

Sveriges Television AB eli SVT on Ruotsin julkisen palvelun televisioyhtiö, jonka toimitusjohtajana on toiminut Eva Hamilton vuodesta 2006 lähtien (Sveriges Television AB c).

SVT:n toiminta alkoi virallisesti 4.9.1956 yhdellä tv-kanavalla ja vuonna 1969 se sai toisen kanavansa. Nykyään kanavia on yhteensä kahdeksan, joista seitsemän on kansallisia kanavia ja yksi kansainvälinen, SVT World. (Sveriges Television AB b.)

Ruotsalaisten tv-katsomista mittaavan ja tilastoivan MMS:n mukaan vuonna 2012 SVT:n neljän kanavan, SVT 1, SVT2, SVT Barn sekä SVT24:n, katsojaosuudet maan kaikista kanavista oli 35,5 prosenttia.

SVT on ollut säätiömisteinen vuodesta 1994 lähtien, ja vuodesta 1997 sen omistajana on toiminut valtion säätiö Förvaltningsstiftelsen (Förvaltningsstiftelsen). Sama säätiö omistaa myös Ruotsin julkisen palvelun radioyhtiö Sveriges Radion SR sekä Opetusohjelmat Utbildningsradion UR (Sveriges Television AB a).

SVT:n sivuilla täsmennetään, että säätiömisteisuuden tarkoituksena on edistää yhtiön riippumattomuutta. Säätiön tehtävä on myös olla yleisradiotoiminnan ja valtiovallan välinen puskuri – sillä ei siis ole osaa eikä arpaa siihen, mihin rahat vaikkapa SVT:ssä käytetään.

Ennen säätiömisteisuutta SVT:n, SR:n ja UR:n omistajia oli muun muassa erilaisissa kansanliikkeissä, elinkeinoelämässä sekä päivälehdissä (Förvaltningsstiftelsen).

SVT:n rahoitus turvataan tv-lupamaksuilla, eli kaikki, jotka omistavat television tai edes tietokoneen (Hulten 2010, 162) joutuvat maksamaan 2.076 Ruotsin kruunua vuodessa eli noin 220 euroa. Samalla lupamaksulla rahoitetaan SR:n ja UR:n toiminta. Nämä kolme ovat siis erillisiä yhtiöitä, mutta niiden rahoitus kerätään samasta tv-lupamaksusta. Summasta 60 prosenttia käytetään SVT:n toiminnan ylläpitoon (Sveriges Television AB b).

SVT:n toiminnasta säädetään Radio- ja tv-laissa (Radio- och tv-lag 2010:696), jonka tarkoitus on taata yhtiön riippumattomuus poliittisista ryhmistä tai mainosryhmistä (Sveriges Television AB b).

Vuonna 2012 SVT:n tulot [intäkter] olivat 4,394 miljardia kruunua (Sveriges Television AB 2012, 2) eli noin 505 miljoonaa euroa (RatesFX). Samana vuonna vakituisia työntekijöitä oli 2082 (Sveriges Television AB 2012, 6).

3.4 CBC/Radio Canada

CBC/Radio-Canada on Kanadan valtion omistama, julkisen palvelun yleisradioyhtiö eli niin sanottu kruunuyhtiö [Crown corporation](CBC c). Sen toimitusjohtajana on toiminut Hubert T. Lacroix vuodesta 2008 lähtien (CBC a).

Yhtiö syntyi tarpeesta saada Kanadan radiolähetystoimintaan paikallista ohjelmaa amerikkalaisen ohjelmavirran tilalle. Koettiin, että ilman kanadalaista lähetystoimintaa, paikallinen kulttuuri hukkuisi amerikkalaisen alle. (CBC c.)

Vuonna 1932 hyväksyttiin ensimmäinen laki lähetystoiminnasta (Broadcasting Act S.C. 1991, c.11), jonka seurauksena perustettiin Kanadan radiolähetysten komissio Canadian Radio Broadcasting Commission CRBC. Uuden lain myötä CRBC:stä tuli CBC/Radio-Canada vuonna 1936. Syyskuussa 1952 alkoivat CBC:n televisiolähetykset. (CBC c.)

Nykyään CBC:llä on viisi kansallista tv-kanavaa sekä viisi radiokanavaa, joista yksi kuuluu vain netissä (Bridge, E. 20.9.2013).

CBC tarjoaa palvelunsa englanniksi ja ranskaksi, mutta myös kahdeksalla alkuperäiskielellä ja seitsemällä muulla kielellä maailmanlaajuisessa radioverkossaan (CBC b).

Yhtiö kuvailee tehtävänsä verkkosivuillaan (CBC d) seuraavasti:

Julkisen palvelun yhtiönä me olemme ainoa mediaorganisaatio, jolla on mandaatti yhdistää kaikki kanadalaiset ranskan kielellä, englannin kielellä ja kahdeksalla alkuperäiskielellä. Strategisen suunnitelmamme avulla jatkamme kaikista taustoista ja alueista tulevien kansalaisten kiinnostuksen herättämistä, tiedottamista ja yhdistämistä asioissa, joilla on merkitystä.

[As the national public broadcaster, we are the only media organization with a mandate to connect all Canadians, in French, English and eight aboriginal languages. With our strategic plan, we continue to engage, inform and connect citizens from all backgrounds and all regions on issues that matter.]

Merkittävä ero Yleen ja SVT:hen on se, että CBC saa osan rahoituksestaan mainoksista. Vuonna 2011 mainostulot kattoivat noin 20 prosenttia mediakonsernin tuloista, ja olivat arvoltaan noin 553 miljoonaa Kanadan dollaria. Mainostulojen lisäksi yhtiö rahoittaa toimintansa erityispalveluilla, joihin esimerkiksi CBC:n uutiskanava CBC New Network luetaan, sekä valtion tuilla. Valtion tuki vuonna 2011 oli suuruudeltaan lähes miljardi Kanadan dollaria (CBC c) eli reilut 719 miljoonaa euroa.

Hallitus on kuitenkin toistuvasti leikannut CBC:lle osoitettuja budjettirahoja, mikä on vaikuttanut yhtiön toimintakykyyn huomattavasti (Mäntymäki 2010, 17; Jakubovicz 2010, 133). Budjetin leikkauksen vaikutukset ulottuvat tietysti myös Digital Archivesiin.

CBC toimii erillään kanadalaisesta parlamentista, mutta on vastuussa toiminnastaan sille ja kanadalaisille. Radiolain lisäksi yhtiö on kuulunut viestintälaki Access to Information Actin (R.S.C., 1985, c. A-1) piiriin vuodesta 2007 lähtien (CBC c), joka aivan kuten Ylelaki Suomessa ja radio- ja tv-laki Ruotsissa suojelee CBC:n luotettavuutta ja riippumattomuutta julkisena mediayhtiönä.

CBC/Radio-Canadan tulot [total revenue] vuonna 2012 olivat reilu 688 miljoonaa Kanadan dollaria (CBC 2012, 135) eli reilu 493 miljoonaa euroa (RatesFX). Valtion tukea se sai 1,028 miljardia Kanadan dollaria (CBC 2012, 137) eli reilu 737 miljoonaa euroa (RatesFX). Samana vuonna CBC/Radio-Canadalla oli 8 900 vakituista työntekijää (Bridge, E. 12.9.2013b).

3.5 Opinnäytetyön keskeiset käsitteet

Arkistopalvelu

Arkistopalvelu voi olla kaupallisen tai julkisen palvelun yhtiön tuottama palvelu, jossa yhtiö saattaa arkistoimaansa materiaalia yhtiön ulkopuolisten käyttäjien saatavaksi joko ilmaiseksi tai maksua vastaan. Arkistomateriaali voi olla ostettua tai itse tuotettua.

Opinnäytetyössäni käsittelemäni kolme palvelua ovat internetissä toimivia arkistopalveluja eli ne ovat helposti suuren yleisön saatavilla: Viestintäviraston vuoden 2012 toimialakatsauksen mukaan lähes 90 prosentilla suomalaisista on internet-yhteys.

Elävän arkiston lisäksi verkossa toimivia arkistopalveluja ylläpitää Suomessa muun muassa Kansallinen audiovisuaalinen arkisto eli Kava, joka muistuttaa Elävää arkistoa siinä mielessä, että se tarjoaa ohjelmia katseltavaksi ja kuunneltavaksi. Oleellinen ero palveluiden välillä on kuitenkin saatavuus: Kavan ohjelmia pääsee selailemaan vain tietyissä pisteissä ympäri Suomen. (Kansallinen audiovisuaalinen arkisto.)

Muita kotimaisia netissä toimivia arkistopalveluja ovat esimerkiksi Helsingin yliopiston HELDA, jonne tallennetaan muun muassa yliopistolla tuotettuja tutkijoiden artikkeleita sekä opinnäytteitä (Helda), sekä Kansalliskirjaston digitaalinen aikakaus- ja sanomalehtiarkisto (Kansalliskirjasto).

Artikkeli (tässä työssä)

Kun käytän opinnäytetyössäni sanaa *artikkeli*, viittaan sillä Elävän arkiston, Öppet arkivetin ja CBC Digital Archivesin artikkeleihin. Artikkelisiin voi sisältyä palvelusta riippuen yksi tai useampi video- tai ääniklippi, joita yhdistää kuitenkin sama aihe tai aihepiiri.

Tausta-artikkelilla viittaan taas palveluiden artikkeleiden videoiden tai radio-ohjelmien yhteyteen kirjoitettuun tekstiartikkeliin.

Poiminta (tässä työssä)

Poiminnalla viitataan kolmen tutkimani palvelun toimituksien tekemisiin suosituksiin omasta sisällöstään. Öppet arkivetissa poiminnat onkin otsikoitu ”Rekommenderat” ja CBC Digital Archivesissa ”We Recommed”. Kuitenkin Elävässä arkistossa koko toimitus käyttää suosittelu-sanana sijaan poimintaa ja siksi myös minä tässä opinnäytetyössäni.

Media (tässä työssä)

Medialla tarkoitan Elävässä arkistossa, Öppet arkivetissa ja Digital Archivesissa olevia video- ja audioklippejä.

Nostalgia

Nostalgia tarkoittaa kaipuuta menneeseen ja ”vanhoihin hyviin aikoihin”. (Koukkunen, Hosia, Keränen & Virtamo 2002, 335).

4 Tutkimusmenetelmät

Tässä luvussa esittelen menetelmät, joilla toteutin opinnäytetyöni.

4.1 Kvalitatiivinen tapaustutkimus

Tutkimukseni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, jolle tyypillistä on tutkimuskohteiden mahdollisimman kokonaisvaltainen tutkimus. Kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyy usein myös esimerkiksi havaintojen ja haastattelujen käyttäminen tutkimuksen metodeina, tarkoituksenmukaisesti – ei siis satunnaisesti – valittu tutkimusjoukko sekä tutkimussuunnitelman joustavuus tutkimusprosessin edetessä. (Hirsijärvi, ym. 2012, 161, 164.)

Yksi kvalitatiivisen tutkimuksen tyyppi on tapaustutkimus eli *case study*, jossa haetaan yksityiskohtaista tietoa yksittäisestä tapauksesta tai pienestä, suhteessa toisiinsa olevasta joukosta (Hirsijärvi ym. 2012, 134).

Tapaustutkimus on soveltava tutkimus, jossa aineisto haetaan useilla eri metodeilla, kuten havainnoinnilla, haastatteluilla ja dokumentteja tarkastellen (Hirsijärvi ym. 2012, 135). Käytin työssäni juuri edellä mainittuja, tapaustutkimukselle tyypillisiä metodeja.

4.2 Havainnointi

Aluksi tutustuin Elävään arkistoon, Öppet arkivetiin ja CBC Digital Archivesiin tekemällä havaintoja palveluista: miltä ne näyttävät, miten ne tarjoilevat aineistonsa etusivulla ja muualla palvelussaan, miten palveluiden käyttäminen onnistuu ja niin edelleen.

Havainnoinnin piiriin voisi laskea myös oman työkokemukseni Elävässä arkistossa, vaikka en siellä työskennellessäni tehnytkaan vielä tutkimustani varsinaisesti.

4.3 Haastattelu

Pelkällä havainnoimisella en saanut vielä kovinkaan syvällistä tietoa tutkimuskohteistani. Siksi minun oli haastateltava jokaisen palvelun edustajaa saadakseni vastauksen kysymykseen, *miksi* palvelu on sellainen kuin se on.

Toteutin haastattelut teemahaastatteluina. Teemahaastattelu on lomake- ja avointen haastattelujen välimuoto, jossa kysymysten teema on tiedossa, mutta niiden tarkka järjestys ja muoto saattavat muuttua haastattelun edetessä. (Hirsijärvi ym. 2012, 208.)

Kysyin jokaisen palvelun edustajalta hieman eri kysymyksiä aina palvelusta riippuen, mutta suuret teemat pidin samoina. Valitsemani teemat olivat palveluiden perustamiseen liittyvät seikat, palvelussa tarjottavien ohjelmien valinta ja niiden suosittelu, palvelun uudistukset tai tulevat uudistustarpeet, palvelun työntekijät sekä palveluiden paikka ja status omistajayhtiössä.

Elävän arkiston kohdalla minun ei tarvinnut kysyä kaikkia samoja kysymyksiä, joita kysyin Öppet arkivetin ja CBC Digital Archivesin edustajilta, sillä palvelu oli minulle varsin tuttu työkokemukseni kautta. Jätin kysymättä esimerkiksi poimintojen ja artikkeleiden tekemisestä sekä arkistopalvelussa työskentelystä.

Haastattelut toteutin yksilöhaastatteluina, sillä jokainen haastateltavani asuu eri maassa. Myös haastattelutavat olivat luonnollisesti hieman erilaiset jokaisen palvelun edustajan kohdalla. Kaikkien haastattelujen jälkeen litteroin ne.

4.3.1 Reijo Perälän haastattelu

Haastattelin Elävän arkiston ohjelmapäällikkö Reijo Perälää 11.9.2013 kasvotusten Yleisradiolla. Perälä on koulutukseltaan historioitsija ja ollut Elävässä arkistossa mukana alusta asti.

Haastatteluun kului aikaa reilu 35 minuuttia. Nauhoitin haastattelun, mutta tein myös muistiinpanoja. Haastattelussa käyttämäni alkuperäinen kysymyspatteristo löytyy liitteenä (liite 1).

4.3.2 Karin Tideströmin haastattelu

Öppet Arkivetin toimittaja Karin Tideström lupautui haastatteluun heti lähetettyäni hänelle sähköpostin 9.9.2013. Hän on työskennellyt SVT:llä vuodesta 1990 lähtien. Ennen siirtymistään Öppet arkivetiin helmikuussa 2013, hän työskenteli SVT:n myyntiosaston päällikkönä. Öppet arkivetissa hän on toiminut myös eräänlaisena projektipäällikkönä.

Ehdotin Tideströmille Skype-haastattelua, joka muistuttaisi eniten kasvotusten haastattelua. Tideström sanoi, ettei heillä Öppet arkivetissa ole Skype-tiliä, joten hän ehdotti, että lähettäisin kysymykset hänelle sähköpostitse, minkä jälkeen tekisimme puhelinhaastattelun. Suostuin hänen ehdotukseensa, sillä puhelinhaastattelussa pääsee silti tekemään jatkokysymyksiä aivan kuten kasvokkain tehdyssä haastattelussakin. Sähköpostihaastattelussa tällainen olisi huomattavasti jähmeämpää.

Sovimme puhelinhaastattelun tiistaille 17.9.2013 kello 15 Ruotsin aikaa ja 16 Suomen aikaa.

Sitä ennen Tideström oli vastannut lyhyesti kysymyspatteristoni (katso liite 2) kysymyksiin 13.9.2013 sekä puhelinhaastattelupäivänä 17.9.2013. Ilman puhelinhaastattelua saamani aineisto olisi Öppet arkivetin osalta jäänyt paljon laihemmaksi kuin Elävän arkiston ja Digital Archivesin osalta.

Puhelinhaastatteluun kului aikaa 23 minuuttia. Nauhoitin puhelun ja tein muistiinpanoja samalla.

4.3.3 Elizabeth Bridgen haastattelu

CBC Digital Archivesin tuottaja Elizabeth Bridge lupautui haastateltavaksi niin ikään 9.9.2013. Bridge on aiemmin työskennellyt CBC:n kirjastoissa ja opiskellut englantia.

Myöskään Digital Archivesilla ei ollut omaa Skype-tiliä, mutta Bridge lupasi perustaa sellaisen haastatteluamme mennessä. Sovimme Skype-haastattelun torstaille 12.9.2013 kello 10 aamulla Toronton aikaa ja kello 17 Suomen aikaa.

Tekniikka on kuitenkin arvaamaton. Vaikka Bridge oli edellisenä päivänä saanut laitteensa toimimaan, hän kuuli minun puheeni erittäin vaimeana. Koska minä kuulin hänen äänensä normaalisti, ajattelin kysyä häneltä Skypen kirjoitusikkunan kautta kysymykset, joihin hän voisi sitten vastata ääneen puhumalla. Myös tämä osoittautui ongelmalliseksi, sillä emme nähneet toistemme viestejä vaan ainoastaan omat viestimme.

Sen verran hän sai puheestani selvää, että sovimme minun lähettävän hänelle kysymykset (katso liite 3) heti sähköpostitse ja hän vastaisi kysymyksiin ääneen.

Tilanne oli sikäli turhauttava, että minulle heräsi haastattelun aikana jatkokysymyksiä, joita en kuitenkaan voinut kysyä saman tien. Pidimme noin viiden minuutin tauon alkuperäisen kysymyspatteriston jälkeen, minkä aikana lähetin sähköpostilla muutamia lisäkysymyksiä Bridgelle.

Vaikka tekniikan pettäessä Skype-haastattelu muistutti yhä vähemmän kasvokkain haastattelua, pidin sitä silti parempana kuin pelkkää sähköpostihaastattelua. Haastateltavan on selvästi vaivattomampaa puhua vastaukset ääneen kuin kirjoittaa vastaukset. Uskon, että pelkkä sähköpostilla vastaaminen laiskistaa haastateltavaa.

Kaiken kaikkiaan haastatteluun Elizabeth Bridgen kanssa kului melkein 50 minuuttia. Nauhoitin haastattelun ja tein samalla muistiinpanoja.

4.4 Tulosten avaaminen ja pohdinta

Haastatteluista saamieni tietojen mukaan syvensin jo olemassa olevaa tietoa, mutta kävin myös lyhyitä sähköpostivaihtoja jokaisen haastateltavani kanssa tietyistä yksityiskohdista. Lisäksi litteroin kaikki haastattelut, jotta minun olisi helpompi työstää saamani aineistoa.

Aloin käydä haastatteluja läpi samojen teemojen kautta, joista olin haastateltaviani haastatellut. Teemat olivat palveluiden ulkoasu, käyttäminen, niiden ohjelmatarjonta, palveluissa työskentely, palvelujen uudistukset sekä palveluiden kohtaamat haasteet.

Pyrin vertailemaan jokaisen teeman kautta, miten palvelut eroavat toisistaan ja mitä samaa niissä on. Näiden yhtäläisyyksien ja erojen pohjalta tein päätelmiä palveluiden tilanteesta ja lopulta tein muutamia kehitysehdotuksia Elävälle arkistolle.

5 Tutkimustulokset

Tässä luvussa pureudun tarkemmin kolmen tutkimani palvelun eroihin ja yhtäläisyyksiin ennalta päättämäni teemojen kautta. Käsittelimäni teemat ovat palvelujen ulkoasu, palvelujen käyttäminen, niiden tarjoama ohjelmasisältö, palveluissa työskentely, palveluiden menneet ja tulevat uudistukset sekä niiden kohtaamat haasteet. Olen pyrkinyt valitsemaan teemat niin, että antavat mahdollisimman kattavan kuvan palveluista.

5.1 Ulkoasu

Esittelen Elävän arkiston, Öppet Arkivetin ja CBC Digital Archivesin etusivut sekä muut ulkonäöllisesti kiinnostavat osat palveluissa omien havaintojeni perusteella. Palveluiden etusivuista ottamani ruutukaappauskuvat löytyvät tästä luvusta (kuvat 1–6). Loput ulkonäöllisesti kiinnostavia osia havainnollistavat ruutukaappaukset löytyvät erillisinä liitteinä lähdeluettelon perästä (liitteet 4–7).

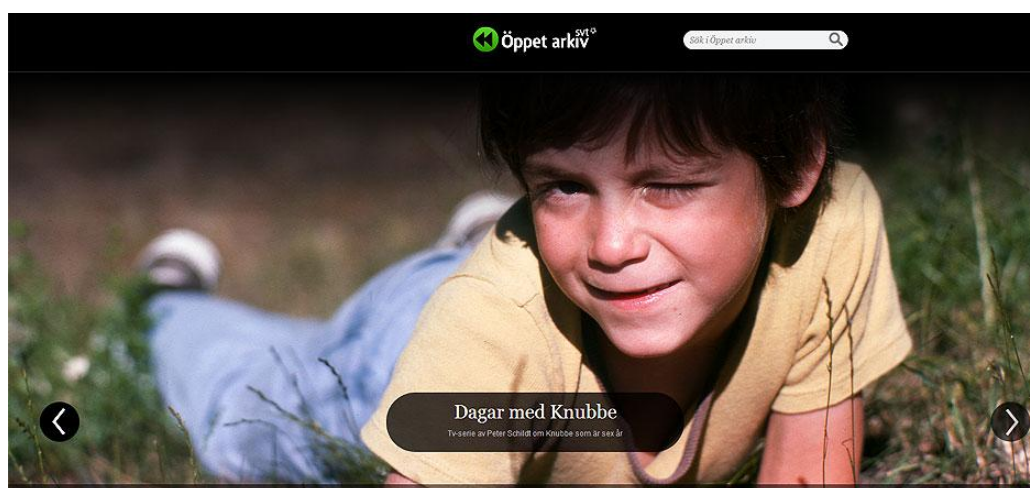
5.1.1 Etusivu

The screenshot shows the homepage of 'Elävä arkisto' on the YLE website. At the top, there is a navigation bar with 'yle', 'UUTISET', 'AREENA', 'TV', 'RADIO', and a search bar. Below this is a header with the 'Elävä arkisto' logo and navigation links: 'Etusivu', 'Sela aiheittain', 'Blogi', 'Toimitus', and 'Ohjeet'. A horizontal timeline navigation bar displays years from 1900 to 2010 in increments of 10. Below the timeline is a search bar with the text 'Hae aihetta, ohjelmaa, henkilöä... (voit käyttää lainausmerkkejä "Rockin SM")' and a 'Hae' button. The main content area features a featured article titled 'Tankavaaran jätkät Aira Samulinin disko-opissa' with a photo of three men dancing. To the left of the main article is a sidebar with 'Toimitus seuraa' and 'Suosituitumpia klippejä'. To the right is a sidebar with 'Elävän arkiston nettiradio' and 'Uusimmat artikkelit'. At the bottom right, there is a section for 'Suosituimmat artikkelit'.

Kuva 1. Elävän arkiston etusivun yläreuna 11.9.2013

Elävän arkiston vahva linkittyminen historiaan selviää jo heti etusivulle tultaessa: Yläreunassa komeilee aikajana vuodelta 1900 aina vuoteen 2010, vuosikymmen kerrallaan. Aikajanan ylä- ja alapuolelta löytyy erilaisia navigointikohtia, kuten henkilöt, paikat, tapahtumat, ohjelmat ja teemat. Yläpalkista pääsee tutustumaan muun muassa toimitukseen ja blogiin. Aikajanan alapuolelta löytyy vapaan haun kenttä. (Katso kuva 1.)

Öppet arkivetin etusivu on kaikista kolmesta palvelusta yksinkertaisin, rauhallinen ja omasta mielestäni tyylikkään. Kun sivustolle tullaan, ensimmäisenä näkyy ainoastaan koko ruudun täyttävä, vaihtuva ohjelmanosto. Tällaisia isompia nostoja on viisi ja vaihtuvat automaattisesti, eli ne ovat niin sanottuja karusellinostoja. Niitä pääsee selaamaan myös nuoli-ikoneista. Tekstiä päänostoissa on hyvin niukasti: Kuvan päällä näkyy vain ohjelman nimi ja yhden rivin kuvaus siitä. (Katso kuva 2.)

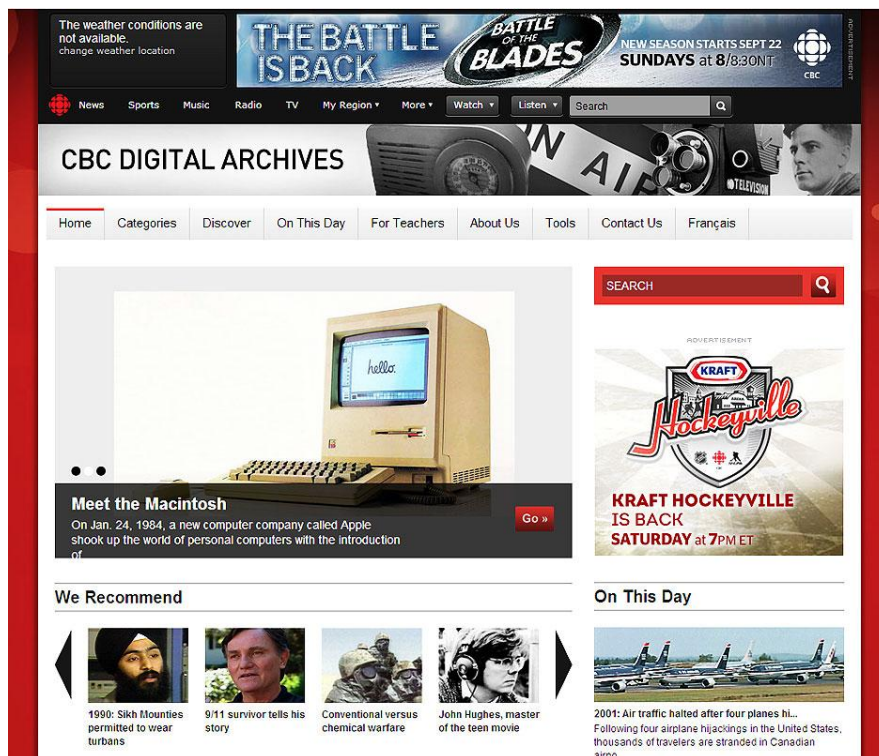

Kuva 2. Öppet arkivetin etusivun yläreuna 11.9.2013

CBC Digital Archivesin etusivulta löytyy jonkin verran samaa kuin Öppet arkivetin etusivulta. Myös Digital Archivesin etusivulla on automaattisesti vaihtuvia isoja nostoja – Digital Archivesissa vain kolme – ja karusellinostojen alla suositellut ohjelmat [We Recommend]. We Recommend -palstan oikealla puolella on On this day eli Tänä päivänä -palsta, jossa näkyy, mitä on tapahtunut jonakin aiempänä vuonna, täsmälleen samana päivämääränä. Mielestäni tämä kielii Digital Archivesin pyrkimyksistä tallentaa ja esittää kanadalaisille historiallisesti tärkeitä päiviä ja tapahtumia.

Digital Archivesin etusivu ei ole kuitenkaan yhtä kuin rauhallinen kuin ruotsalaispalvelun. Osaksi tämä johtuu varmasti etusivulla pyörivistä mainoksista. (Katso kuva 3.)

Kuva 3. CBC Digital Archivesin etusivun yläreuna 11.9.2013

Elävän arkiston etusivun kiinnostavin sisältö tarjoillaan aikajanan alapuolella. Etusivu on taitettu kolmeen erilevyiseen palstaan: Keskellä on levein, oikealla toiseksi levein ja vasemmalla kapein palsta. Keskellä leveimmällä palstalla vaihtuvat Elävän arkiston toimituksen valitsemat ja koostamat poiminnat. Vasemmalta löytyy vielä erikseen kokonaisia poimintalistoja, joihin on tehty useita poimintoja saman aiheen ympärille, esimerkiksi yleisurheilun MM-kisojen. Digital Archivesin etusivu muistuttaa Elävän arkiston etusivua palstojen puolesta. Päänostot vaihtuvat leveimmällä palstalla, jonka oikealla puolella on kapeampi palsta omine nostoineen. Elävällä arkistolla toki on vielä kolmas, kapein palsta vasemmalla.

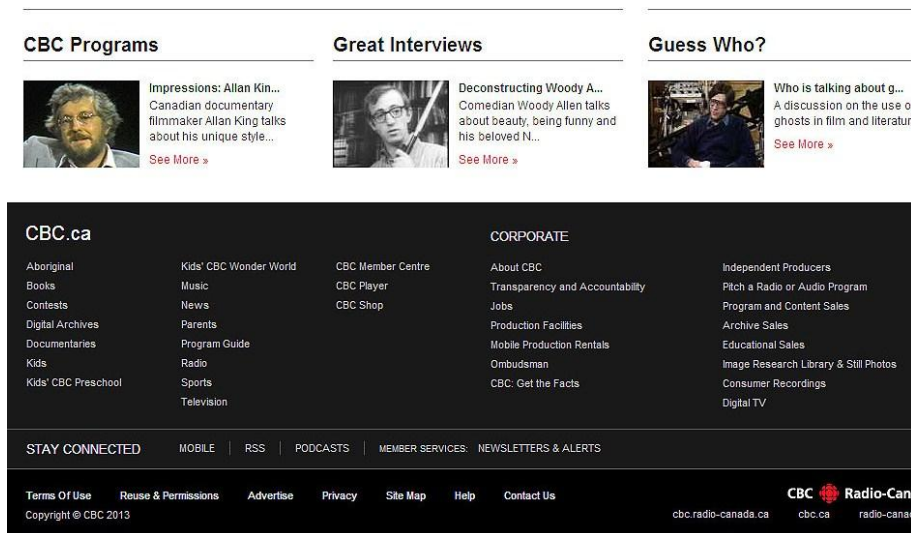
Elävän arkiston ja Digital Archivesin etusivut muistuttavat toisiaan myös siinä, että ne tarjoavat hirveästi tarttumakohtia kävijöilleen. Elävän arkiston etusivulta käyttäjä voi lähteä tutkailemaan sisältöä poimintojen tai vaikkapa eri vuosikymmenien kautta. Uusia artikkeleita pääsee katsomaan oikean palstan valikosta, jossa listaus näyttää kerrallaan

viisi uusinta artikkelia. Uusimpien artikkeleiden alta löytyy suosituimpien artikkeleiden viisikko – suosituimpien yksittäisten klippien listaus löytyy taasen vasemmalta palstalta. Oikealla palstalla on lisäksi kommenttikenttä, Facebook-ikkuna, keskustelupalstaikkuna, blogi-ikkuna ja ohje Elävän arkiston materiaalin ostamiseen. (Katso kuva 4.)

The screenshot shows the YLE Elävä arkisto website. On the left sidebar, there are three video thumbnails: 'California dreaming (ote jaksosta 1)' (4:37 min | 1996), 'Onko Merihaka ruminta Helsingiä?' (3:38 min | 2009), and 'Häpeän kahlassa' (45:47 min | 2002). The main content area has two featured articles. The first is 'Kun häpeä kasvaa elämää kahlitsevaksi voimaksi' (2002) with a photo of a panel discussion. The second is 'Häpeä on yksi ihmisen tunteista, joka voi heikentää itsetuntoa (2002)' with a text description. The second article is 'Naapuria tönitään keskimatkoilla' with a photo of runners. The right sidebar contains 'YLEn Elävä arkisto' information, a Facebook social plugin, and a 'Viimeisimmät muistot' section with several quotes and links.

Kuva 4. Elävän arkiston etusivu 11.9.2013

Digital Archivesin etusivun alin suosittelukenttä sisältää kolme eri kategorianostoa: CBC Programs eli CBC:n ohjelmia, Great Interviews eli Hienoja haastatteluita sekä Guess who eli Arvaa kuka -palstan. Vastaavia arvuutteluleikkejä on harrastettu myös Elävässä arkistossa, mutta lähinnä Facebookissa satunnaisesti kysellen. Omasta mielestäni palsta on mainio; käyttäjistä kiinnostavaa on nähdä esimerkiksi suosikkilaulajansa 20 vuotta nuorempana ja ennen kuuluisuutta. (Katso kuva 5.)

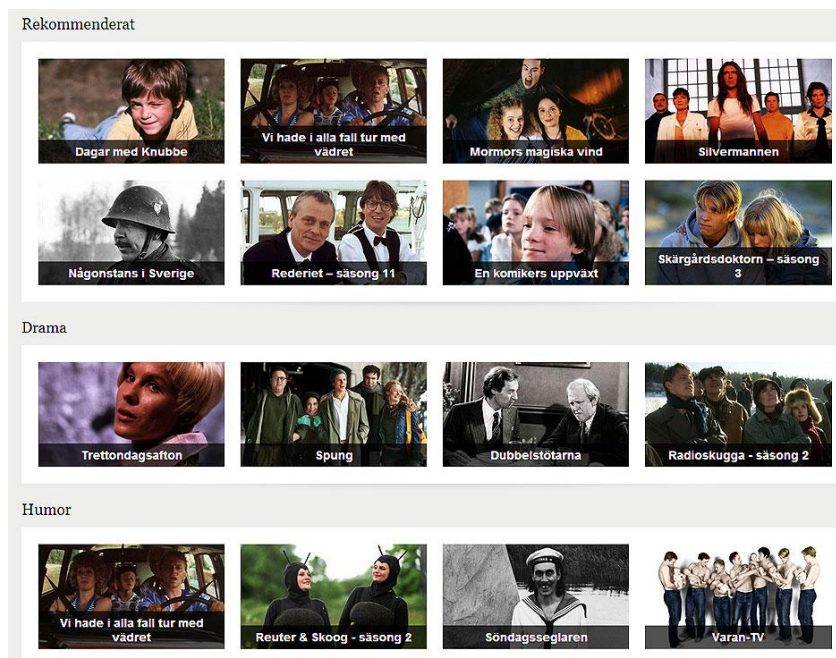

Kuva 5. CBC Digital Archivesin etusivu 11.9.2013

Digital Archivesin etusivun ylävalikosta löytyy navigoimista helpottavia tärppejä, joista pääsee esimerkiksi kategorialistauksiin sekä arkistoa koskeviin yleisiin tietoihin. Discover eli Löydä-valikko sisältää samat suosittelut kuin etusivun alareunan kolmikko. Valtaavan sisällön jakaminen kolmeen osaan tuntuu hieman liian suppealta jaolta ja on vaikea kuvitella, että se olisi paras tapa löytää sisältöjä Digital Archivesista.

On This Day avaa hienoon kalenterinäkömään, jossa jokaiselle päivälle löytyy oma kuvansa ja tapahtumansa. Jokaista kuukautta pääsee selaamaan. Kalenteri on helposti lähestyttävä ja suorastaan kutsuu selailemaan kuukausia ja päiviä. Toki se on kaikista kiinnostavin varmasti juuri kanadalaisille. (Katso liite 4.) Vastaavaa kalenteria ei ole Elävässä arkistossa tai Öppet arkivetissa.

Öppet arkivetissa tyylikkään karusellinoston alta löytyvät muut suositellut ohjelmat [Rekommenderat] sekä kolme vaihtuvaa kategoriakohtaista suosittelunäkymää. Rekommanderat-kohdassa suositellaan ohjelmia laidasta laitaan. Tämä poimintalogiikka tuntuukin hieman kummalliselta, koska siellä suositellaan ohjelmia ”muuten vain” kahdessa eri kohdassa, joiden lisäksi löytyy vielä kolme kategoriakohtaista poimintakönttää. Esimerkiksi syyskuun puolivälissä suositeltiin uusia lastenohjelmia, dokumentteja ja uusia palveluun lisättyjä ohjelmia. (Katso kuva 6.)

Kuva 6. Öppet arkivetin etusivu 11.9.2013

Elävä arkisto levittyy kaikista kolmesta arvioimastani palvelusta eniten pituussuunnassa. Poimintojakin pystyy selailemaan reilusti yli kymmenen ennen kuin päätyy sivun alareunaan. Sieltä löytyvät suuret kategorisoinnit, kuten kotimaa, ulkoma ja lapset. On kuitenkin aika vaikea kuvitella, että palvelun keskivertokäyttäjä malttaisi rullata kaikessa rauhassa aivan etusivun alareunaan, joten sikäli nuo kategoriat vaikuttavat olevan erikoisessa paikassa.

Erikoisuutena verrattuna Öppet Arkivetiin ja CBC Digital Archivesiin voi pitää Elävän arkiston etusivulta löytyvää nettiradiota, joka lähettää vuorokauden ympäri vanhoja, musiikkia sisältämättömiä radio-ohjelmia, kuten sotien aikaisia rintamaselostuksia (Perälä, R. 11.9.2013).

On kai siis käyttäjästä riippuvaa, onko Elävän arkiston ja CBC Digital Archivesin etusivuilla ärsykeitä liikaa vai juuri sopivan paljon, ja että löytyykö Öppet arkivetin kiinnostava sisältö jo sen yksinkertaiselta etusivulta.

5.1.2 Artikkelit

Elävässä arkistossa artikkeli pitää sisällään video- ja/tai audioklippejä sekä toimittajan kirjoittaman, taustoittavan tekstiartikkelin. Tutkimistani palveluista se on ainoa, jossa medioita voi olla useampia yhdessä artikkelissa. (Katso liite 5.)

Tausta-artikkeleiden pituudet vaihtelevat esimerkiksi toimittajan mielenkiinnon ja aiheen mukaan. Tarkoituksena kuitenkin on, ettei palvelussa tyydytä vain luettelemaan, mihin media liittyy vaan se liitetään osaksi laajempaa kontekstia. Medioiden taustoittaminen on ollut Elävän arkiston periaatteena alusta saakka (Perälä, R. 11.9.2013).

Öppet arkivetin uudistuksen jälkeen palvelun videoita on voinut katsella vain Ruotsissa. Videoihin liittyvät tausta-artikkelit ovat erittäin suppeat verrattuna Elävään arkistoon ja Digital Archivesiin. Niissä kerrotaan perustiedot ohjelmasta, kuten ensilähetyspäivä, pituus ja tekijätiedot näyttelijöistä lavastajiin ja niin edelleen. Lisäksi tietoihin kuuluu ”Arkistoteksti” eli Arkivtext, joka on lyhyt kuvaus ohjelmasta tai sarjasta (katso liite 6.) Tietoja saadakse toimitajat tekevät tausta-tutkimusta ja kopioivat tietoja erilaisilta tietopalustoilta (Tideström, K. 13.9.2013).

Vaikka Elävä arkisto on kunnostautunut medioiden taustoittamisessa, on taustoittaminen ollut tärkeää myös CBC Digital Archivesille. Siellä mediaan liittyvä tekstitaustoitus on jaettu osiin kertomalla ensin yleisesti klipistä, minkä jälkeen aihetta lähestytään Did You Know? eli Tiesitkö?-osiossa, jossa kerrotaan erilaisia kurioositeetteja liittyen mediaan. Klippien tekijätiedoille sekä sivustoon viittaamiselle on omat välilehtensä. (Katso liite 7.)

Joissain artikkeleissa Tiesitkö?-osiot ovat erittäin pitkiä ja vetävätkin vertoja Elävän arkiston taustoittaville artikkeleille. Ne kuitenkin tarjoillaan eri tavalla: Elävässä arkistossa tausta-artikkeli on yhtenäinen artikkeli, mutta Digital Archivesissa tieto on jaettu ranskalaisin viivoin luettelonomaisiksi faktoiksi.

Nyttemmin taustoittaminen Digital Archivesissa on kuitenkin vähentynyt, sillä palvelun tuottaja Elizabeth Bridgen (12.9.2013a) mukaan käyttäjät tulevat sivuille videoiden, eivät tekstien takia.

Elävän arkiston artikkeleissa käyttäjille on annettu mahdollisuus muistella ohjelmaan tai aiheeseen liittyviä asioita. Muistoja-palsta haluttaisiin pitää tavallisesta palautteesta vapaana, mutta usein sen tarkoitus ymmärretään myös väärin. Onkohan mukava konseptin epätavallinen satunnaiselle Elävän arkiston käyttäjälle? Tällainen kommentointipalsta on uniikki verrattuna Öppet arkivetiin ja Digital Archivesiin.

5.2 Käyttäminen

Koska jokainen kolmesta palvelusta sisältää paljon materiaalia, on tärkeää, että käyttäjä löytää mahdollisimman helposti etsimänsä tiedon tai saa hyviä suosituksia kiinnostavista sisällöistä.

Kuten jo edellisessä luvussa mainitsin, Elävän arkiston etusivulla on monta eri vaihtoehtoa, josta lähteä tutkimaan palvelun tarjontaa. Artikkeleihin pääsee esimerkiksi poimintojen tai henkilöhaun kautta. CBC Digital Archivesin etusivu tarjoaa käyttäjälle Elävän arkiston tavoin paljon mahdollisuuksia liikkua eteenpäin palvelussa muutenkin kuin poimintojen kautta. Erityisen paljon liikkumisvaihtoehtoja on etusivun yläpalkissa, josta löytyy esimerkiksi kategoria-välilehti. Öppet arkivetin etusivulta voi lähteä seikkailemaan lähinnä nostojen kautta. Toinen vaihtoehto on A-Ö-hakemisto, jota pääsee selaamaan etusivun alareunasta.

Elävän arkiston teemahaku on pieni erikoisuus verrattuna verrokkipalveluihin. Teemat ovat toimituksen itse koostamia ja varsin vapaamuotoisia teemakokonaisuuksia, joiden tarkoitus on auttaa yhdestä aiheesta, henkilöstä tai vaikkapa tapahtumasta kiinnostunutta käyttäjää löytämään kaikki saman aihepiirin artikkelit. Verrattuna normaaleihin kategorioihin toimituksen koostamat teemat voivat olla aiheiltaan hyvinkin spesifejä, esimerkiksi muotoa ”Alpo Rusin Stasi-epäily”. Toimituksen koostamiin teemoihin kuuluu myös yleensä jonkun toimittajan kirjoittama teeman esittelyteksti.

Öppet arkiv on tutkimistani palveluista ainoa, jossa erillistä genre- tai kategorialistaa ei ole. Tämä tuntuu puutteelliselta ja omituiselta, sillä palvelun artikkeleihin on kuitenkin liitetty genret. Kummallista on myös se, että palvelun blogista löytyy 17-kohtainen kategorialistus, joka kuitenkin liittyy vain blogin teksteihin eikä suinkaan palvelun ohjelmatarjontaan. Palvelun tuottaja Karin Tideströmin (13.9.2013) mukaan ohjelmien yleistä genre- tai kategorialistausta toivotaan mukaan sivuston seuraavaan kehitysprojektiin.

Palvelun etusivulla on kuitenkin vapaan haun kenttä, johon voi naputtaa esimerkiksi jonkun henkilön, vuoden tai sarjan nimen. Öppet arkivetin hakukenttä vaikuttaisi toimivan paremmin kuin Elävän arkiston, jossa vapaan haun epäluotettavuus on tiedossa oleva ongelma. Hakutoimintojen parantaminen Elävässä arkistossa on ollut työn alla jo vuoden 2011 uudistuksesta lähtien, eikä se ole vielääkään maalissa (Perälä, R. 11.9.2013).

Digital Archivesin etusivun yläreunasta löytyy yksi erikoisuus verrattuna Öppet arkivetiin ja Elävään arkistoon: Opettajille tarkoitettut sivut. Sivulta löytyy luokka-astekohtaisesti suunniteltua opetusmateriaalia. Suunnitelmat on jaettu kuudennesta kahdenteentoista luokkaan, mutta myös aktiviteettien mukaan. Opettajia neuvotaan jopa erilaisten projektien käynnistämässä sekä töiden arvioinnissa. (CBC Digital Archives a.) Suunnitelmien laatimiseen projektia käynnistäessä palkattiin erikseen opettaja (Bridge, E. 20.9.2013).

Digital Archivesin tuottaja Bridge (12.9.2013a) sanoo opetuskäytön olleen alusta asti tärkeä osa palvelua: Ennen sen avaamista sitä käytiin markkinoimassa erilaisissa opettajien konferensseissa ja kokouksissa.

”Koulutus oli osa mandaattiamme ja ehto rahoituksen saamiselle”, Bridge (12.9.2013a) kertoi.

Elävässä arkistossa tai Öppet arkivetissa vastaavaa panostusta opettajien ohjeistamiseen ei ole.

Opetuskäytön ja historian korostumisen lisäksi Digital Archivesissa silmiin pomppaavat laajat, yksityiskohtaiset tiedot. Sivuilta löytyy tietoa aina yksityiskohtaisista työkuvauksista esimerkiksi arkistosanastoon, jossa selitetään tiettyjä termejä (CBC Digital Archives b).

Digital Arhivesin etusivulta löytyvät myös perinteiset kategoriat. Kategorioita on kymmenen: taide ja viihde, talous ja yritysmaailma, ympäristö, terveys, elämäntyylit, politiikka, tiede ja teknologia, yhteiskunta, urheilu sekä sodat ja konfliktit. Jokaisen kategorian alta löytyvät alakategoriat klippimäärineen. Esimerkiksi taide ja viihde -yläkategorian alta löytyy 138 klippiä elokuva-alakategoriasta ja 21 arkkitehtuuri-alakategoriasta (24.9.2013). Nämä valikot antavat erinomaisen kuvan siitä, mitä kaikkea palvelu oikeastaan pitää sisällään.

Kun sitten valitsee vaikkapa arkkitehtuuria käsittelevät klipit, avautuu jälleen yksi jaottelu – projektikohtainen jaottelu. Lopulta kun valitsee yhden arkkitehtuuriin liittyvän ”projektin” avautuu joissain tapauksissa jo yksi artikkeli videoineen tai radio-ohjelmineen pyörimään. Digital Archivesin medioiden alussa pyörii mainoksia, mutta toisin kuin Öppet arkivetin ohjelmia, CBC Digital Archivesin videoita voi myös katsella ulkomailla.

Kolmen palvelun artikkeleista Elävässä arkistossa löytyy eniten polkuja eteenpäin. Käyttäjälle suositellaan samaan aiheeseen liittyviä artikkeleita, kategorioita sekä toimituksen koostamia teemoja. Elävä arkisto on palveluista ainoa, jossa artikkelit on asiasanoitettu eli käyttäjä voi tarttua yhteen ainoaan sanaan, klikata sitä ja saada eteensä listan kaikista Elävän arkiston artikkeleista, joihin sama asiasana on liitetty.

Öppet arkivetin artikkeleista käyttäjä pääsee navigoimaan esimerkiksi saman genren tai sarjan ohjelmiin. Esimerkiksi Saaristolaislääkäri-sarjan jaksossa suositellaan lisää Saaristolaislääkäriä, lisää draama-genreä sekä lisää ohjelmia vuodelta samalta vuodelta, jolloin kyseinen jakso on lähetetty. Sama kolmikantasuosittelu – sama sarja, sama genre, sama lähetysvuosi – löytyy kaikista Öppet arkivetin artikkeleista. Jos ohjelma ei ole osa sarjaa,

suositellaan vain samaa genreä tai vuotta. Genrejä voi olla tietysti useampia, jolloin suositukseseen tulevat kaikki merkityt genret.

Digital Archivesissa artikkelin aiheeseen liittyviä muita artikkeleita on listattu videoruumun oikealla puolella ja niitä voi selata nuolista.

5.3 Ohjelmasisältö

Yksinkertaistaen voisi sanoa, että Elävä arkiston sisältö on yhdistelmä Öppet arkivetia ja Digital Archivesia: Sieltä löytyy Öppet arkivetin tapaan draamaa ja lastenohjelmia, mutta se on Digital Archivesin tavoin täynnä kansalliseen kulttuuriin ja historiaan liittyviä ajankohtaisohjelmia ja uutisklippejä.

Draaman osalta Elävä arkisto ei ole kuitenkaan yhtä pitkällä kuin Öppet arkiv, jossa voi katsoa draamasarjojen ja lastenohjelmien kokonaisia jaksoja ja jopa tuotantokausia. Elävään arkistoon on toistaiseksi lupa laittaa draama- ja viihdeohjelmista vain näytteitä. Alkuun draamaa tai viihdettä ei saanut olla ollenkaan, mutta pitkien tekijänoikeusjärjestöjen kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen päästiin nykyiseen tilanteeseen (Perälä, R. 11.9.2013).

”Nyt sopimustavoitteena on, että voitaisiin panna kokonaisia ohjelmia myös draamasta ja viihdeestä”, Perälä (11.9.2013) sanoi.

Paine kokonaisia ohjelmia kohtaan on jatkuvasti suurempi, kun netinkäyttäjät ovat tottuneet katsomaan kokonaisia ohjelmia verkossa. Siksi he eivät ymmärrä, miksi heidän suosikkilastenohjelmat ja -draamasarjat on päätetty osiin Elävässä arkistossa.

”Silloin alkuvaiheessa [2006] riitti se, että netissä on kuvaa, joka pyörii – se oli niin uutta silloin.” (Perälä 11.9.2013.)

Perälä (11.9.2013) muistuttaa, että Öppet arkiv on joutunut rajaamaan katsojansa Ruotsiin sen jälkeen kun se sai sovittua kokonaisten draamaohjelmien esittämisestä tekijänoikeusjärjestöjen kanssa. Perälä on kuitenkin valmis samanlaiseen maarajaukseen, jos

sillä saataisiin luvat kokonaisiin ohjelmiin – Suomessa asuvat suomalaiset kun ovat suurempi palveltava joukko kuin ulkomailla asuvat.

Öppet arkivetin Tideströmin (13.9.2013) mukaan Öppet arkivetin käyttäjät ovat olleet palveluun paljon tyytyväisempiä uudistuksen jälkeen. Hän (17.9.2013b) kertoo, että palvelun avauduttua uudistuneena huhtikuun puolessa välissä positiivista palautetta tulvi toimitukseen enemmän kuin he ehtivät vastaamaan. Myös ohjelmatoiveiden määrä moninkertaistui uudistuksen myötä.

Ruotsissa neuvottelut kokonaisten draama- ja viihdeohjelmien lisäämisestä palveluun kestivät yli vuoden. Sopimus kattaa suurimman osan SVT:n omatuotantoisista ohjelmista, jotka on lähetetty ennen 1. heinäkuuta 2005. (Tideström, K. 13.9.2013.)

Ennen huhtikuun 2013 uudistusta Öppet arkiv muistutti enemmän Elävää arkistoa ja Digital Archivesia, koska siellä oli erilaisia uutisklippejä ja haastatteluita. Huhtikuun jälkeen uutistapahtumiin liittyvät tärpit ovat selkeästi vähemmistössä: Nyheter-genre tuottaa 40 tulosta (17.9.2013) ja Drama-genre 590 tulosta (17.9.2013).

Digital Archivesissa draamaohjelmista ei ole edes näytteitä, eikä niitä tuottaja Bridgen (12.9.2013a) mukaan tulla lähitulevaisuudessa näkemäänsäkään. Syynä on yksinkertaisesti raha, jota tarvittaisiin paljon enemmän, kuin mitä Digital Archivesin pyörittämiseen tällä hetkellä annetaan (Bridge, E. 12.9.2013a).

Digital Archivesin sisällön fokus ei ole koskaan ollut kokonaisten sarjojen kokonaisten osien tarjoaminen, vaan kanadalaisten historian esittäminen 1900-luvulta nykypäivään. Suureksi osaksi mediat ovat esimerkiksi tv- tai radiouutisklippejä, mutta palvelusta löytyy myös joitain kokonaisia ohjelmia. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Jotta jokin ohjelma päätyisi Digital Archivesiin, sen pitäisi olla jotain ainutlaatuista, jota löytyy vain CBC:n arkistoista, mutta myös jollain tavalla relevanttia, eli esimerkiksi jotain, mikä liittyy uutisiin tai jonkun merkittävän kanadalaisen syntymäpäivään. Samalla periaatteella palvelussa tehdään etusivun joka päivä vaihtuvat poiminnat. Jos arkistosta

ei löydy päivän uutisiin liittyen mitään järkevää klippiä tai kenelläkään ei ole isoja syntymäpäiviä, valitsee Bridge poiminnan puhtaasti omien mieltymystensä mukaan. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Elävässä arkistossa logiikka päivittäisten poimintojen takana on pitkälti hyvin samanlainen kuin Digital Archivesissa, mutta toimituksessa on välillä keskusteltu myös uutistahtumista irtautumisesta. Henkilökohtaisesti olen pitänyt raikkaampana jonkin artikkelin nostamista esimerkiksi sen hauskuuden tai pienen huomion takia. Liiallinen uutisten kyttääminen tekee poiminnoista turhan ennalta arvattavia – Elävä arkisto ei kuitenkaan ole uutispalvelu.

Vaikka Öppet arkiv onkin sisältönsä puolesta lipunut palveluista kauimmas uutisiin nähden, pyrkii palvelu Tideströmin (13.9.2013) mukaan elämään myös mahdollisimman paljon nykyhetkessä ja reagoimaan ympärillä käytäviin keskusteluihin. Esimerkiksi syyskuun puolivälin paikkeilla, kun tuli kuluneeksi 40 vuotta Ruotsin kuningas Kaarle Kustaa XVI:n valtaannoususta, lisäsi Öppet arkiv sivuille ohjelman, jossa kuningaspari vieraillee Himalajalla.

Yleisesti ottaen Öppet arkivetin ohjelmiston pitäisi kuvastaa SVT:n arkistoja julkisen palvelun yhtiönä ja ohjelmia tulisi olla kaikista eri genreistä ja monelta eri vuosikymmeneltä. Ohjelmistoa lisättäessä kuunnellaan lisäksi yleisön toiveita ja tehdään yhteistyötä tv-kanavien kanssa esimerkiksi tarjoamalla vanhojen sarjojen ensimmäisiä tuotantokausia televisiossa, jonka jälkeen seuraavat kaudet voi nähdä vain Öppet arkivetissa. (Tideström, K. 13.9.2013.)

Koska Öppet arkiv on nyt ennen kaikkea paikka katsoa vanhoja lempisarjoja, ei palvelu noudata samanlaista ajankohtaisuuslogiikkaa poiminnoissaan. Tideström (20.9.2013) kertoo, että päivän päänosto on yleensä jokin uusi ohjelma tai sitten vain ohjelma, jonka tiedetään olevan yleisömenestys. Tietysti nostoihin päättyy myös sellaisia ohjelmia, joita toimitus ei usko yleisön muuten löytävän tai tarttuvan ilman rohkaisua.

5.3.1 Mikä on suosittua sisältöä?

Mikä sitten paljon erilaista ohjelmaa sisältävässä ja suurelle yleisölle suunnatussa palvelussa on suosittua? Öppet arkivetin Tideström (13.9.2013) mainitsee suurimmaksi suosikiksi Suomessakin aikoinaan esitetyn Rederiet-sarjan eli Varustamon.

Elävän arkiston ja Digital Archivesin kohdalla yhtä suosikkia on hankalampi nimetä. Elävässä arkistossa suositut klipit ja artikkelit vaihtelevat jatkuvasti, mutta käyttäjä voi seurata niitä palvelun etusivulta.

Perälä (11.9.2013) mainitsee keustosuosikeiksi lastenohjelmien sekä draama- ja viihdeohjelmien näytteet. Aika ajoin nousevat erityisesti johonkin tunnettuun henkilöön liittyvät nostalgiapätkät. Esimerkiksi kun Andy McCoy osallistui julkkisten Big Brotheriin syyskuussa 2013, nousi Elävän arkiston suosituimmaksi klipiksi hetkeksi pätkä, jossa McCoyta haastatellaan hänen ollessaan 17-vuotias (Perälä, R. 11.9.2013). Samanlainen ilmiö nähtiin myös Jonne Aaronin kohdalla, kun hän oli mukana Vain Elämää -ohjelman ensimmäisellä tuotantokaudella syksyllä 2012.

Lastenohjelmat olisivat varmasti Digital Archivesin suosituinta sisältöä, jos niitä olisi mahdollista laittaa sivuille nähtäviksi. Bridge (12.9.2013a) kertoo, että kaikki lastenohjelmiin vähänkin liittyvä saa eniten yleisöhuomiota esimerkiksi Facebookissa. Jos Bridge kertoo yleisölle, että CBC:n suosituista lastenohjelmahahmo Mr. Dressupista löytyy haastattelu Digital Archivesista, siitä tulee varmasti suosittu. Muita käyttäjiä kiinnostavia klippejä ovat Bridgen (12.9.2013a) mukaan esimerkiksi nettiä ihmettelevät teknologia-klipit tai koulujen opetusaiheisiin liittyvät klipit. Digital Archivesin kävijämäärät ovat aina korkeampia kouluvuoden aikana ja matalampia kesäisin, kun opiskelijat lomailevat (Bridge, E. 12.9.2013a).

Samalla tavalla kuin Elävässä arkistossa, näkyvät nykyhetkeen liittyvät tapahtumat Digital Archivesin klippien suosiossa. Margaret Thatcherin kuollessa 8.4.2013 puolet sen päivän liikenteestä ohjautui yhteen klippiin, jossa CBC:n toimittaja haastatteli Rautarouvaa (Bridge, E. 12.9.2013a).

5.4 Arkistopalvelussa työskentely

Mitä erilaisia ominaisuuksia kaivataan nykyaikaisen arkistopalvelun työskentelijältä? Voisiko kuka tahansa tehdä töitä Elävässä arkistossa, Öppet arkivetissa ja Digital Archivesissa?

”Tietysti media-alan koulutus on hyvä tausta tai akateeminen tutkinto joltakin alalta. Historioitsija ei tarvitse olla”, summaa Perälä (11.9.2013).

Monilla Elävässä arkistossa todella on toimittajan tausta tai jokin muu media-alan koulutus. Hyvä kirjoitustaito on Elävässä arkistossa tarpeen, sillä artikkeleiden taustoittaminen on niin oleellinen osa palvelua (Perälä, R. 11.9.2013).

Muita tärkeitä ominaisuuksia Perälän (11.9.2013) mukaan ovat laaja yleissivistys ja kiinnostus moneen eri asiaan. Toisaalta jonkin erityisalueen syvällinen tuntemus voi olla hyödyksi. Perälän mukaan tärkeää on myös tapa osata kaivaa valtavista arkistoista yleisöä kiinnostavat tapaukset ja nostaa niitä populaaristi, mutta faktoista tinkimättä.

”Pitää olla myös teknistä lahjakkuutta, että pystyy editoimaan audioita ja videoita ja tekemään valokuvia ja niin poispäin.” (Perälä, R. 11.9.2013.)

Samat, erilaisten julkaisujärjestelmien ja teknisten ohjelmien hallitseminen ovat Bridgen (12.9.2013a) mukaan tärkeitä myös Digital Archivesissa työskentelevälle. Muuten hänen mielestään arkistopalvelussa voisi työskennellä lähes kuka vain.

Öppet arkivetin tämänhetkisten työntekijöiden tausta on yleensä joko toimittajatausta tai pitkä ura SVT:ssä, jolloin kokemusta löytyy sekä netissä julkaisemisesta että SVT:n historian ja ohjelmiston tuntemisesta (Tideström, K. 13.9.2013; 20.9.2013).

5.4.1 Työpäivä arkistossa

Kuvailen Elävässä arkistossa työskentelyä varsin yksityiskohtaisesti. Se antaa hyvän kuvan myös siitä, mitä verrokkipalveluissa tehdään.

Elävässä arkistossa työskenteleminen on hyvin monipuolista hommaa. Työprosessi lähtee aiheideasta liikkeelle: se voi olla yleisötoive, oma idea tai vaikka työkaverilta tullut idea. Tämän jälkeen selataan Ylen arkistotietokantaa ja etsitään aiheeseen liittyviä ohjelmia ja tarkistetaan, onko ohjelmia mahdollista laittaa Elävään arkistoon.

Tässä vaiheessa kannattavaa voi olla ohjelman musiikkiraporttien tutkailu, sillä jos ohjelma sisältää paljon kaupallista eli tekijänoikeusjärjestöjen alaista musiikkia, kannattaa ohjelma ehkä jättää sikseen vaikka se olisikin muuten sallittu nettijulkaisuun. Tietokannasta näkee myös, onko ohjelma jo valmiiksi digitaalisessa muodossa, jotta sen voi laittaa nettiin vai pitääkö se erikseen digitoida. Ohjelmia voivat digitoida Elävän arkiston toimittajat itse tai Ylen tv- ja radio-arkistojen työntekijät.

Ohjelmia valitessa niitä on pystyttävä arvioimaan myös kriittisesti – ovatko ne oikeasti hyviä ohjelmia? Kertovatko ne jotain tärkeää käsitellystä aiheesta?

Kun artikkelissa käytettävät ohjelmat on valittu ja kun ne ovat digitaalisessa muodossa, ne joutuvat leikkauspöydälle. Kaikki Elävässä arkistossa julkaistavat ohjelmat käyvät läpi editoinnin, vaikkei niistä poistettaisikaan mitään osia. Tällöin lähinnä lisätään alkuun ja loppuun kuvan ja äänen häivytysefektit ja tarkistetaan ääniraitojen volyymitaso.

Ohjelmasta voi joutua poistamaan ääntä, kuvaa tai molempia jopa keskeltä ohjelmaa, jos jokin osa ohjelmasta ei ole sallittu Elävään arkistoon julkaistavaksi. Tällaisia tilanteita voi olla vaikkapa jonkun uutistoimiston materiaali, käsikirjoitetut ja dramatisoidut kohtaukset tai kaupallinen musiikki. Jos ohjelmassa on enemmän kaupallista musiikkia kuin mikä Elävälle arkistolle julkaisukanavana on sallittua, joudutaan ohjelmasta leikkaamaan osa musiikista pois, jotta tekijänoikeusjärjestöjen kanssa sovitut rajat eivät ylitä. Myöhemmin musiikin määrä raportoidaan erikseen tekijänoikeusjärjestöille laskutusta varten.

Kun videot tai audiot on editoitu Elävää arkistoa varten, ne siirretään julkaisujärjestelmään, jossa kirjoitetaan tausta-artikkelit. Tausta-artikkelit voivat olla pitkiä tai lyhyitä

aiheesta ja tiedon määrästä riippuen. Jonkin artikkelin kokoamiseen voi käyttää vaikka kuukauden aikaa, sillä Elävässä arkistossa ei ole deadlineja.

Artikkeli on valmis julkaistavaksi, kun toimittaja on liittänyt kaikki editoimansa klipit tausta-artikkelin yhteyteen ja asiasanoittanut artikkelin. Jälkityönä artikkelia levitetään netissä usein esimerkiksi aihepiiriä käsitteleville keskustelupalstoille.

Artikkeleiden lisäksi toimittajat tekevät poimintoja Elävän arkiston etusivulle sekä Facebook- ja Twitter-tileille.

Digital Archivesissa, jolla ei ole oikeuksia läheskään kaikelle ohjelmasisällölle, joudutaan myös editoimaan esimerkiksi kaikki tekijänoikeusjärjestöjen alainen musiikki tai näytellyt kohtaukset (Bridge, E. 12.9.2013a).

Digital Archivesissa työpäivään kuuluu myös palvelun oman välilehden päivittäminen CBC Playerissa, joka on verrattavissa Yle Areenaan ja SVT Playhin. CBC Playerissa, Areenassa ja SVT Playssa voi katsoa juuri televisiosta tulleita ohjelmia, jotka poistuvat tiettyyn määräaikaan mennessä. Digital Archivesin välilehti CBC Playerissa sisältää samoja videoita kuin palvelun varsinainen sivu, mutta ilman laajoja tausta-artikkeleita (Bridge, E. 12.9.2013a). Bridge käy päivittämässä välilehden videot ja audiot joka päivä. Vastaavaa ominaisuutta ei ole Öppet arkivetilla eikä Elävällä arkistolla.

”Oikeastaan tietyssä mielessä sieltä [CBC Playerista] on helpompi löytää etsimänsä video [kuin varsinaiselta sivustolta].” (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Ohjelmien etsimisen arkistoista, niiden editoimisen ja artikkeleiden kirjoittamisen lisäksi Digital Archivesin kaksihenkinen henkilökunta tekee myös päivityksiä ja kommunikoi käyttäjien kanssa Facebookissa, Twitterissä ja Google+-palvelussa (Bridge, E. 12.9.2013a; 12.9.2013b).

Öppet arkivetissa ohjelmien editoimista ei tarvita enää samalla tavalla kuin Elävässä arkistossa ja Digital Archivesissa. Jos jokin ohjelma sisältäisi esimerkiksi kansainvälistä

materiaalia tai jokin kohtaaminen olisi moraalisesti arveluttava, saatettaisiin ohjelmaa editoida Öppet arkivetissa julkaisua varten. Tällainen on kuitenkin varsin harvinaista Tideströmin (20.9.2013) mukaan.

Muuten palvelun toimittajien työpäivä noudattaa varsin samanlaista rytmiä Elävään arkistoon ja Digital Archivesiin nähden: Tutkimista, videoiden katselua ja niiden julkaisemista sivustolla ja toimimista sosiaalisessa mediassa. Tausta-artikkeleihin kopioidaan tietoa erilaisista tietokannoista (Tidestorm, K. 13.9.2013), joten siinä mielessä niiden kirjoittamiseen ei tarvita samanlaista panostusta kuin Elävässä arkistossa ja Digital Archivesissa.

5.5 Palvelujen uudistuminen

Nettipalvelujen uudistumistarve on varsin tiheää, ja Reijo Perälän (11.9.2013) mukaan paras tapa uudistua on tehdä sitä jatkuvasti.

”Minusta heti kun saa jonkun asian tehtyä, pitää heti aloittaa seuraava.” (Perälä, R. 11.9.2013.)

Elävän arkiston ensimmäinen suuri uudistumisprojekti alkoi syksyllä 2011. Silloin viisivuotiaan palvelun ulkoasu uudistettiin kokonaan, asiasanoista tehtiin entistä kattavampia ja julkaisujärjestelmä ja -alusta päivitettiin vastaamaan alati kasvavaa materiaalmäärää. Uudistuksen kaikkia osia ei ole vielä saatu maaliin: Esimerkiksi hakutoimintojen parantaminen on vielä kesken. (Perälä, R. 11.9.2013.)

Niin kuin aina, tutun tuotteen tai palvelun uudistus herättää kahdenlaisia reaktioita – niin myös Elävän arkiston kohdalla. Perälä (11.9.2013) muistuttaa, että osa vakiokäyttäjistä torjuu aina uudistukset ja joidenkin mielestä uudistuksia ei tulisi koskaan tehdä. Nyt kaksi vuotta uudistuksen jälkeen käyttäjät ovat jo tottuneet uudistuneeseen Elävään arkistoon (Perälä, R. 11.9.2013).

Sanoilleen uskollisena Perälä (11.9.2013) kertoo, että Elävään arkistoon on pian tulossa uusia, merkittäviä uudistuksia, vaikka edellinen on vielä osittain kesken. Elävälle arkis-

tolle on saatu embeddaus-lupa, eli pian kuka tahansa käyttäjä voi upottaa Elävän arkiston videon omalle sivulleen ei-kaupallisessa tarkoituksessa. Aiemmin videoita pystyi katsomaan vain palvelun omilla sivuilla. Toinen suuri harppaus tulee olemaan Elävän arkiston tabletti- ja mobiilijakelu – toistaiseksi Elävää arkistoa voi katsoa vain tietokoneelta. (Perälä, R. 11.9.2013.)

Ruotsissa Öppet arkivetin huhtikuussa toteutettu uudistus otettiin vastaan yksimielisen positiivisesti. Alun perin vuonna 2001 Öppet arkivetin nimellä avattu palvelu uudistettiin täydellisesti: muutokseen meni ulkonäkö, julkaisujärjestelmä, -alusta ja eritoten ohjelmisto. Alun perin Öppet arkivetissa ei saanut olla yhtään musiikkia, draamaa, viihdetä tai lastenohjelmia – nyt palvelussa voi katsoa kokonaisia tuotantokausia sarjoista. (Tideström, K. 13.9.2013; 17.9.2013b.)

Öppet arkivetin totaalisen uudistuksen mahdollisti lakimuutos ja sen seuraamat, uudet sopimukset ruotsalaisten tekijänoikeusjärjestöjen kanssa. Arkivavtalslicens-niminen laki muuttui Tideströmin (17.9.2013b) mukaan vuonna 2011 niin, että tekijänoikeusjärjestöt ja julkisen palvelun yhtiöt SVT, SR ja UR saattoivat tehdä yleispäteviä sopimuksia eri tekijänoikeusjärjestöjen kanssa kokonaisten ohjelmien esittämisestä. SVT:n kohdalla reunaehtoina oli ohjelmien näkyvyyden rajaaminen Ruotsiin, se että ohjelmat olivat kokonaan SVT:n tuottamia tai rahoittamia ja niiden ensilähetyspäivien piti olla ennen 1. heinäkuuta 2005. Yli vuoden kestäneissä neuvotteluissa julkisen palvelun yhtiöiden neuvottelukumppaneina oli muun muassa säveltäjiä, näyttelijöitä ja käsikirjoittajia edustavia tekijänoikeusjärjestöjä. Sopimuksiin eivät kuuluneet tuottajatahot eli sekatuotantojen julkaisuun ei ole vielääkään lupaa. (Tideström, K. 13.9.2013; 17.9.2013b.)

Vauhdittaakseen arkistojen uutta, kokonaisvaltaisempaa avaamista, SVT, SR ja UR saivat ylimääräistä rahaa valtiolta (Tideström, K. 13.9.2013; 17.9.2013b).

Vaikka vanhan Öppet arkivetin klippejä alettiin siirtää myös uuteen palveluun, uudistuksen prioriteetti oli Tideströmin (17.9.2013b) mukaan kokonaisten ohjelmien saattaminen palveluun ruotsalaisten katsottaviksi. Tideströmin mukaan Öppet arkivetin aikai-

sempi versio ja uusi versio ovat pikemminkin kaksi aivan eri asiaa, kuin saman palvelun kaksi eri versiota.

Uudistuksen jälkeen Öppet arkivetin maine ja käyttäjämäärät Ruotsissa kasvoivat. Ensimmäisen toimintakuukautensa jälkeen Tideströmin mukaan jopa 37 prosenttia ruotsalaisista oli kuullut palvelusta ja 15 prosenttia oli käyttänyt sitä itse. Soraääniä kuului tietenkin Ruotsin ulkopuolella asuvilta ruotsalaisilta, jotka eivät voineet nähdä suosikkiohjelmiään. (Tideström, K. 13.9.2013; 17.9.2013b.)

Kanadassa Digital Archivesin uudistus lähti liikkeelle varsin erilaisissa merkeissä. Elettiin vuotta 2009, kun Digital Archivesin sisärsivusto, ranskankielinen Les Archives de Radio Canada ilmoitti, ettei palvelua enää päivitetäisi. Serverit pidettäisiin pyörimässä, mutta jos järjestelmät joku päivä kaatuisivat, niiden korjaamiseen ei käytettäisi rahaa. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Digital Archivesissa sisältöä haluttiin edelleen päivittää pelkän ylläpidon sijaan. Koska arkistosivustojen yhteistyö oli ollut tiiviimpää aikaisempina vuosina, olivat palvelut myös saman serverin alaisia. Tämä kyseisen serveri sijaitsi Montrealissa, joten englanninkielisen toimituksen piti siirtää oma sisältönsä uusille, Torontossa sijaitseville alustoille, jos se halusi jatkaa toimintaansa. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Toistaiseksi ranskankielinen sivusto on vielä olemassa ja sitä pyörittää yksi ihminen noin puolen päivän ajan viikossa. On kuitenkin mahdollista, että jonakin päivänä se vain lakkaa olemasta. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Syksyllä 2013 Digital Archives valmistautuu seuraavaan uudistukseen, jossa sen ylläpitojärjestelmä vaihdetaan jälleen kerran uuteen. Bridgen (12.9.2013a) mukaan sivusto tulee muuttumaan ulkonäöllisesti ja ehkä myös käytön suhteen. Samat videot, audiot ja tekstit kuitenkin säilyvät.

5.6 Haasteet

Tekijänoikeudelliset kysymykset ovat jokaiselle kolmelle palvelulle arkipäivää ja siksi käsittelemme niiden tekijänoikeudelliset rajoitukset erikseen alaluvussa. Tämän jälkeen palaan muihin haasteisiin, joita haastateltavani nimesivät.

5.6.1 Tekijänoikeudet

Jokainen kolmesta palvelusta on joutunut jossain vaiheessa kamppailemaan tekijänoikeusasioiden kanssa ja Perälä (11.9.2013) mainitsee sen edelleen Elävän arkiston ykköshaasteeksi. Sen sijaan vaikka CBC Digital Archivesin sisältöä on rajoitettu eniten tässä suhteessa, Bridge (12.9.2013a) sanoo jo tottuneensa tekijänoikeusrajoituksiin niin hyvin, ettei pidä sitä palvelun suurimpana haasteena tai ongelmana.

”En ole jatkuvasti pettynyt, etten voi käyttää jotain”, hän (12.9.2013a) sanoo.

Elävän arkiston toimitus on tietysti vuosien varrella, samoin kuin Digital Archivesin väki, oppinut tunnistamaan jo ohjelmien kirjallisista sisältötiedoista, mikä Yleisradion arkisto-ohjelmista on varmasti sallittua Elävässä arkistossa julkaistavaksi. Epäselvissä tapauksissa toimittajat voivat olla yhteydessä Ylen lakiosastolle.

Perusperiaate palveluissa on, että ohjelmat joita nettisivuille voi laittaa, ovat Ylen, SVT:n tai CBC:n itse tuottamia (Tideström, K. 13.9.2013; Bridge, E. 12.9.2013a). Poikkeuksena tietenkin ovat sellaiset muiden tuottamat materiaalit, joiden oikeudet julkisen palvelun yhtiö on ostanut (Perälä, R. 11.9.2013).

Öppet arkivetissa on nykyään vähiten tekijänoikeusrajoituksia, kiitos jo aiemmin mainitun lakiuudistuksen ja sen mahdollistaneiden uusien sopimusten. Kaikki SVT:n tuottama tai rahoittama sisältö on vapaata Öppet arkivetiin lisättäväksi, oli se sitten draamaa, musiikkia tai lastenohjelmaa. Oikeudet koskevat ennen heinäkuun 1. vuonna 2005 televisiossa lähetettyjä ohjelmia ja ne on rajattu Ruotsiin. Näin ollen Öppet arkivetissa voi katsoa lapsuuden ja nuoruuden suosikkisarjoja, jotka herättävät paljon muistoja. (Tideström, K. 13.9.2013; 17.9.2013b.)

Muuten erittäin kattavasta Öppet arkivetin menusta puuttuvat elokuvateatterilevityksessä olleet elokuvat. Syy on se, että yleensä sellaisissa elokuvissa, joita SVT on ollut tuottamassa, mukana on ollut myös toinen tuottaja- ja rahoittajataho, eikä silloin lupaa Öppet arkivetissa julkaisuun ole. Tideström (13.9.2013; 17.9.2013b) sanookin, että neuvottelut tuottajajärjestöjen kanssa ovat vielä kesken.

Elävässä arkistossa saksia joudutaan käyttämään esimerkiksi kun ohjelmassa on käsikirjoitettua materiaalia, näyteltyjä kohtauksia, kertakäyttöoikeuksia sisältäviä otteita tai musiikkia. Alkuun musiikkia, draamaa tai viihdettä sisältäviä pätkiä ei saanut olla lainkaan. Pitkällisten neuvotteluiden jälkeen luvat on saatu näytteiden julkaisemiseen ja rajoitettuun musiikin käyttöön. (Perälä, R. 11.9.2013.)

Käytännössä näytteiden julkaiseminen tarkoittaa, että niiden kesto saa olla maksimissaan 25 prosenttia koko ohjelman kestosta ja korkeintaan kymmenen minuuttia (Perälä, R. 20.9.2013).

Kaupallisen musiikin suhteen rajat ovat vielä tiukemmat. Yhtä ja samaa kappaletta saa olla koko klipissä vain minuutin kokonaisuudessaan, musiikkia ei saa soida minuuttia pidempään kerrallaan ja musiikin kesto kokonaisuudessaan saa olla vain 10 prosenttia klipin kestosta. On siis ymmärrettävää, miksi musiikki voi aiheuttaa päänvaivaa ohjelmien yhteydessä ja miksi joskus kannattaa harkita, kannattaako jotain ohjelmaa edes silputa musiikin tähden. Ohjelmaa varten sävelletty musiikki on raikas poikkeus, jota ei tarvitse editoida pois.

Musiikin kanssa kikkailu on ongelmallista myös tietyllä tapaa ohjaajien näkemysten kannalta. Yleensä musiikki on varmasti tarkoin valittu tiettyihin kohtauksiin, joten kun kohtauksia leikellään Elävää arkistoa varten, ohjaajien näkemys ei välttämättä aina tule samalla tavalla esille kuin alkuperäisteoksessa.

Tällä hetkellä rajoitukset ovat tekijänoikeusjärjestöistä riippuvaisia: Elävä arkisto olisi halukas maksamaan laajemmista käyttöoikeuksista, mutta toistaiseksi asiasta ei ole päästy sopuun tekijänoikeusjärjestöjen kanssa (Perälä, R. 20.9.2013).

Digital Archives on palveluista selkeästi eniten tekijänoikeuksien rajoittama. Musiikki, draama ja kaikki esitykset on siivottava klipistä pois ennen sivuilla julkaisemista. Syynä on raha, jota palvelulla oli aiemmin paljon enemmän käytössä. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Bridge (12.9.2013a) kertoo, että aiemmin Digital Archives pystyi maksamaan näyttelijälle tai muulle esiintyjälle, jos hänen esityksensä päättyi Digital Archivesiin. Näin meneteltiin, jos kyseessä oli jokin erityisen merkittävä esitys. Rahahanojen tyrehdyttyä vastaava menettely on lopetettu kokonaan. Raha estää myös sen, ettei Digital Archivesiin voi laittaa sekatuotantoisia ohjelmia tai muiden uutisyhtiöiden materiaalia – palvelulla ei yksinkertaisesti ole varaa moiseen.

5.6.2 Muut haasteet ja ongelmat

Digital Archivesin suurimman haasteen ja ongelman voi jäljittää sen pieneen merkitykseen suuressa konsernissa. Kun työt arkistopalvelun avaamiseksi aloitettiin 2001, työtä teki 25-henkinen joukko Kanadan perinneministeriön [Canadian Department of Heritage] rahoituksen turvin. Joka vuosi ranskan- ja englanninkielinen tiimi haki ministeriön rahoitusta, jota Bridge (12.9.2013a) kuvailee varsin anteliaaksi summaksi.

Vuonna 2008 Digital Archives ja Les Archives de Radio Canada lakkasivat saamasta valtion rahoitusta ja rahoitus alkoi tulla CBC:ltä itseltään. CBC taasen on ollut haluton investoimaan suuria summia Digital Archivesiin, sillä sen oma budjetti on joka vuosi pienempi ja pienempi. Niinpä Digital Archivesia pyörittää tänä päivänä vain kaksi ihmistä. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Bridge (12.9.2013a) uskoo kuitenkin, että CBC jatkaa hänen ja hänen kollegansa Debbie Lindseyn palkkojen maksamista, sillä Digital Archivesin puuttuminen varmasti huomattaisiin.

”Mutta se ei ole mitään, mihin CBC sijoittaisi lisää voimavaroja”, Bridge (12.9.2013a) jatkaa.

Rahoituksesta johtuen Digital Archivesin suurimpiin puutteisiin ei tulla varmasti aina-kaan lähitulevaisuudessa saamaan ratkaisua.

Elävä arkisto on Digital Archivesiin nähden onnellisessa asemassa Ylellä, jossa Elävän arkiston tärkeys yhtiölle on huomattu. Perälä (11.9.2013) kertoo, että joissain bränditukimuksissa Elävä arkisto on rankattu jopa arvostetummaksi ja suosituimmaksi suomalaiseksi brändiksi kuin itse Yleisradio.

”Elävä arkistohan on näyteikkuna Yleisradion arkistoihin --.”(Perälä, R. 11.9.2013.)

Myös Elävä arkisto saa rahoituksen omistajayhtiöltään (Perälä, R. 18.9.2013). Yle turvaa rahoituksellaan jopa kuuden vakituisen työntekijän työpanoksen. Toisin sanoen Elävä arkisto on Digital Archivesia suurempi palvelu pienemmässä yhtiössä.

Elävässä arkistossa haasteet tekijänoikeuksien lisäksi ovat teknisiä ja yleisön ajankäyttöön liittyviä:

”Nettipalvelujen määrä kasvaa, eli huomiosta käydään kisaa. Paras voittaa.” (Perälä, R. 11.9.2013.)

Uuden draamallisen konseptin myötä ruotsalaisten tietoisuuteen ratsastaneen Öppet arkivetin suurimmat ongelmat ovat Tideströmin (13.9.2013; 17.9.2013b) mukaan tulevaisuuden rahoitus sekä suuri kohdeyleisö. Hän (17.9.2013b) uskoo Öppet arkivetin rahoituksen siirtyvän tulevaisuudessa osaksi SVT:n perusbudjettia.

6 Johtopäätökset ja kehitysideat

Tässä luvussa niputan selville saamani asiat yhteen eli summaan kolmen tutkimani palvelun nykytilanteen. Esittelen myös mieleeni tulleita kehitysehdotuksia, joita Elävässä arkistossa voidaan halutessa hyödyntää tulevaisuudessa. Lopuksi pohdin tutkimukseni luotettavuutta ja teen ehdotuksia jatkotutkimuksille.

6.1 Yhtiön sisäinen arvostus antaa eväät hyvälle palvelulle

Elävällä arkistolla pyyhkii hyvin yhtenä maailman arkistopalveluna. Samalla kun netti-tv:t yleistyvät, se onnistuu houkuttelemaan erillisiä kävijöitä noin 100 000 joka viikko, ja se on menestynyt monissa kotimaisissa bränditutkimuksissa jopa Yleisradiota paremmin (Perälä, R. 11.9.2013).

Elävän arkiston arvostus Yleisradion sisällä on eriarvoisen tärkeää palvelun kannalta: Kehittyäkseen yhä houkuttelevammaksi palveluksi käyttäjien kannalta se tarvitsee tietenkin rahaa. Raha on kirjattu Yleisradion budjettiin ja palvelun erilaisista kehitystöistä voi päätellä, että rahaa palvelun toimintaan annetaan mielellään.

Esimerkkinä palvelun pienestä arvostuksesta yhtiössä voi pitää Digital Archivesin tilannetta CBC:ssä. Siitä lähtien kun Digital Archivesin rahoitus on tullut yhtiöltä itseltään eikä valtiolta, palvelun kehityksessä on menty alaspäin. Sen työntekijöiden määrää on pikkuhiljaa vähennetty niin, että vuodesta 2011 lähtien englanninkielistä palvelua on hoitanut vain kaksi ihmistä, kun alkuaikoina palvelun parissa työskenteli parhaimmillaan 14 henkilöä (Bridge, E. 20.9.2013).

On selvää, että kahdella ihmisellä ei ylläpidetä samanlaista palvelua kuin 14 ihmisellä. Digital Archivesissa on esimerkiksi vähennetty artikkeleiden syvällistä taustoittamista, sillä ihmisten uskotaan tulevan palveluun vain videoiden katsomista varten. Vuodesta 2009 lähtien samasta syystä palveluun on lisätty vain noin 10 tuntia lisää radio-ohjelmaa. (Bridge, E. 12.9.2013a.) Elävälle arkistolle, jolle medioiden taustoitus on alusta asti ollut muista erottava ja lisäarvoa antava osa, olisi suuri menetys, jos työntekijöiden vähydestä johtuen se joutuisi tinkimään artikkeleiden taustoittamisesta.

Jos Yleisradiossa kiristettäisiin Elävän arkiston budjettia merkittävästi, vaikeuttaisi se varmasti myös tekijänoikeusjärjestöjen kanssa käytäviä neuvotteluja kokonaisten draama- ja viihdeohjelmien esittämisestä. Ennen kuin Digital Archivesin rahoitus siirtyi CBC:n budjettiin, pystyi palvelu tarvittaessa maksamaan näyttelijöille tai muille esiintyjille korvauksen, jos jokin merkittävä esityspätkä laitettiin esille – nyt sellaiseen ei ole varaa (Bridge, E. 12.9.2013a).

Bridge (12.9.2013a) sanookin suoraan, että Digital Archivesin suurin ongelma on se, ettei palvelu ole CBC:lle prioriteti eli yhtiö ei halua sijoittaa siihen nykyistä enempää rahaa. Tämä taas juontaa juurensa CBC:n omiin ongelmiin, jotka johtuvat siitä, että Kanadan hallitus on leikannut sille myöntämiensä budjettivaroja jo useana vuotena peräkkäin (Jakubowich 2010, 133).

Uudistuneen Öppet arkivetin rahoitus tulee ensimmäisenä kahtena vuonna valtiolta ja sen jälkeen se luultavammin kirjataan osaksi SVT:n budjettia (Tideström, K. 17.9.2013b). Jääkin nähtäväksi, millaisilla paukuilla SVT jatkaa palvelun rahoittamista.

6.2 Kokonaisia draamaohjelmia – maarajauksen uhallakin

Elävän arkiston tarjonta on todella monipuolista. Nostalgisia lastensarjapätkiä löytyy 1960-luvun lopun Niksulan TV:stä aina 1990-luvun lasten suosikkiin Hui Hai Hiisiin. Pääseepä Elävässä arkistossa katsomaan näytteitä myös joistain Neil Hardwickin klassikoista kuten 1980-luvun Sisko ja sen veli -sarjasta sekä Pakanamaan kartasta. Juuri edellä mainitut draama- ja viihdepätkät ovat Elävän arkiston ohjelmapäällikkö Reijo Perälän (11.9.2013) mukaan yksiä palvelun suosituimpia sisältöjä.

Öppet arkivetissa on huhtikuun puolivälistä 2013 asti voinut katsoa kokonaisia draama- ja viihdesarjojen osia. Sen teki mahdolliseksi lakimuutos sekä pitkälliset neuvottelut tekijänoikeusjärjestöjen ja niiden kattojärjestöjen kanssa. Palvelun toimittaja Karin Tideström (13.9.2013; 17.9.2013b) kertoo, että ruotsalaiset ovat olleet palveluun paljon tyytyväisempiä uudistuksen jälkeen. Hänen mukaansa Öppet arkivetin maine on noussut

merkittävästi Ruotsissa sitten uudistuksen – vihdoinkin se on nimensä mukaisesti avoin arkisto.

Kotimaassa niitetyn suitsutuksen ja kiitoksen käänköpuolena ovat Ruotsin ulkopuolella asuvat ruotsalaiset, jotka eivät näe omia lapsuuden suosikkisarjojaan. Negatiivista palautetta on tullut Öppet arkivetiin. (Tideström, K. 17.9.2013b.)

Elävä arkisto tavoittelee jatkuvasti laajempia oikeuksia, eli esimerkiksi oikeuksia esittää kokonaisia draama- ja viihdeohjelmia Öppet arkivetin tapaan. Toistaiseksi neuvottelussa tekijänoikeusjärjestöjen kanssa ei ole kuitenkaan edetty. (Perälä, R. 20.9.2013.)

Perälä (11.9.2013) sanoo olevansa valmis kokonaisten ohjelmien esittämiseen vaikka se tarkoittaisi ohjelmien rajaamista Suomeen. Hän ennustaa, että maan rajojen ulkopuolella asuvat suomalaiset nostaisivat äläkän, mutta toisaalta Suomessa asuvat suomalaiset ovat tietysti isompi joukko.

Öppet arkivetin kehityksestä voisi päätellä, että vastaavaan sopimukseen kannattaisi Suomessakin ryhtyä, jos siihen tulee mahdollisuus. Ihmisillä liittyy paljon muistoja lapsuuden ja nuoruuden tv-sarjoihin, joita katsomalla pääsee hetkeksi ajassa taaksepäin.

CBC Digital Archive, jossa lastenohjelmista tai draama- ja viihdeohjelmista ei saa olla edes näytteitä, saa jatkuvasti toiveita lastenohjelmien lisäämisestä palveluun. Eniten huomiota sosiaalisessa mediassa saavat päivitykset, jotka liittyvät edes jollain tavalla lastenohjelmiin tai niiden hahmoihin. (Bridge, E. 12.9.2013a.)

Toistaiseksi suomalaisten nostalgiannälkää on voitu tyydyttää ohjelmanäytteillä, jotka ovat 25 prosenttia ohjelman kestosta ja korkeintaan 10 minuutin pituisia (Perälä, R. 20.9.2013). Mutta totuus on, että ohjelmasta puuttuu 75 prosenttia, jonka ihmiset haluavat nähdä.

Paine kokonaisiin ohjelmiin netissä on kasvanut vuosien saatossa valtavasti (Perälä, R. 11.9.2013) ja siksikin Elävän arkiston kannalta kokonaiset ohjelmat olisivat merkittävä lisä.

Jos Elävä arkisto pääsee asiasta sopimukseen tekijänoikeusjärjestöjen kanssa maarajaus- ehdolla, voisi Elävä arkisto jättää muut, sopimuksen ulkopuolelle jäävät klipit ja dokumentit ulkomailla katsottaviksi. Se ei välttämättä toisi hirveästi lohtua ulkosuomalaisille, mutta koko palvelun sulkeminen heiltä luulisi aiheuttavan vielä enemmän harmistusta.

6.3 Uusia palstoja ja palveluja

Elävän arkiston valtavasta materiaalista pystyisi kehittämään monia uusia palstoja ja palveluita. Esimerkiksi Digital Archivesin On This Dayn -kaltainen vaihtoehto olisi hyvin toteutettavissa, sillä Elävään arkistoon on talletettu paljon historiallisia merkkipäiviä. Bridge (12.9.2013a) kertoo kuitenkin, että historiallisesti merkittävän tapahtuman löytäminen jokaiselle päivälle oli erittäin haastavaa.

Voisikin miettiä, kannattaisiko samankaltainen palvelu toteuttaa hieman laiveammin Elävässä arkistossa – esimerkiksi viikkonäkymänä. Viikkokohtaisessa näkymässä vältettäisiin myös se ongelma, että joillekin päiville saattaisi olla monta merkittävää tapahtumaa. Toisaalta päiväkohtainen kalenteri voisi kiinnostaa kävijöitä siinä mielessä, että siitä voisi näppärästi katsoa, mitä vaikkapa omana syntymäpäivänä on tapahtunut.

Mikään suuri yleisömagneetti On This Day ei ole Digital Archivesissa: Se löytyy Bridgen (12.9.2013a) mukaan yleensä kymmenen käydyimmän sivun joukosta, mutta ei koskaan kärjestä. Suurempia yleisömääriä kannattaakin tavoitella kokonaisilla draama- ja viihdeohjelmilla, kuten aiemmin olen osoittanut, mutta On This Dayn kaltainen kalenterinäkymä lisäisi Elävän arkiston monipuolisuutta ja antaisi käyttäjälle mahdollisuuden ihan uudelleenlaiseen tapaan tutkia palvelua.

Toinen varteenotettava idea Digital Archivesia mallina käyttäen voisi olla Elävän arkiston oma välilehti Yle Areenassa. Digital Archivesillahan on oma välilehtensä CBC Playerissa, jossa käyttäjät voivat katsoa tv:stä tulleita suosikkisarjojaan. Suomessa Aree-

na ajaa saman asian ja sen käyttäjämäärät ovat huomattavasti korkeammat kuin Elävällä arkistolla: Esimerkiksi kesäkuussa 2013, jolloin viikkokäynnit ovat arkikuuksia matalampia, Areena-käyntejä tietokone- ja mobiililaitteilla oli yhteensä reilu kaksi miljoonaa (Yleisradio Oy 2013, 3).

Jos siis Elävällä arkistolla olisi Areenassa oma välilehtensä, jossa voisi katsoa esimerkiksi uusimpia tai suosituimpia videoita, voisi se tuoda lisää liikennettä Elävän arkiston sivuille. Digital Archivesin välilehdellä videoista annetaan vain suppeat tiedot, kuten alkuperäinen lähetyspäivä, ohjelman nimi ja kesto – taustoittavat artikkelit löytyvät vain Digital Archivesin omalta sivulta (Bridge, E. 12.9.2013a).

Areenassa voisi ajatella samankaltaista lähestymistapaa, eli siellä voisi keskittyä vain katselemaan tai kuuntelemaan Elävän arkiston klippiä, mutta katsojalle tehtäisiin selväksi, että siirtymällä Elävän arkiston sivuille aiheeseen saadaan lihaa luiden ympärille. Koska Areenassa viikkokäyntejä on huomattavasti Elävää arkistoa enemmän, toisi se varmasti lisäliikennettä Elävään arkistoon. Areenassa oleva välilehti toimisi näyteikkunana Elävän arkiston maailmaan.

6.4 Tutkimuksen luotettavuudesta

Työkokemukseni Elävässä arkistossa on antanut minulle lähtökohtaisesti hyvät eväät tämän arkistopalveluja käsittelevän opinnäytetyön tekemiseen. Se auttoi minua paljon Ruotsin ja Kanadan palveluille esittämieni kysymysten laatimisessa.

Toisaalta kun tuntee jo ennestään tutkittavan kohteensa hyvin, on riski jättää kysymättä ja kertomatta joitain itsestäänselvyytenä pitämiä seikkoja, jotka tutkimuksen lukijalle tulisi kuitenkin selventää. Uskon kyllä kertoneeni palveluista kaikki oleelliset asiat, jotta lukijan on helppo muodostaa kuva kolmesta palvelusta.

Tietoperustani Öppet arkivetista ja CBC Digital Archivesista jäi kokonaisuudessaan pakostakin laihemmaksi kuin Elävän arkiston kohdalla. Tämä johtui haastattelumetodeista ja englannin kielestä. Puhun ja kirjoitan kyllä sujuvaa englantia, mutta tietyissä termeissä minulla oli vaikeuksia keksiä oikeaa tapaa suomentaa niitä. Joissain ruotsinkielisissä ta-

pauksissa jätin asiat tarkoituksenmukaisesti suomentamatta, jotta en levittäisi harhaanjohtavaa tietoa.

Yleisradiota, SVT:tä ja CBC Digital Archivesia esitellessäni käytin lähteinä pääasiassa yhtiöiden omia sivuja. Yhtiöiden omien sivujen käyttäminen tiedon lähteenä voi olla ongelmallista esimerkiksi tapauksissa, joissa kohteina on ensisijaisesti voittoa tavoittelevia yrityksiä. Tutkimuksessani olevat yhtiöt ovat kuitenkin julkisen palvelun yhtiöitä, joiden ei tarvitse myydä itseään mainostajille ja joiden tehtävät on määritelty laissa, joten mielestäni tässä tapauksessa niiden omien sivujen käyttäminen lähteinä on luotettavaa. CBC tosin saa osan tuloistaan mainoksista (CBC c), mutta mielestäni yhtiön nettisivujen käyttäminen lähteenä ei ollut ongelma.

CBC:n ja SVT:n kohdalla ongelmaksi muodostui tiettyjen tietojen saaminen. Siinä missä löysin Yleisradion vuosiraportista tiedon yhtiön liikevaihdosta ja henkilöstön lukumäärästä, SVT:n vuosiraportin kohdalla jäi uupumaan tieto liikevaihdosta ja CBC:llä molemmat tiedot. Halusin tietysti kertoa kaikista palveluista ja yhtiöistä samat asiat, jotta niistä muodostuisi lukijalle mahdollisimman selkeä kuva. Työntekijöiden määrä ja liikevaihto ovat tekijöitä, joilla voi helposti kuvailla yhtiön suuruutta ja merkittävyyttä omalla markkina-alueellaan ja siksi halusin sisällyttää ne yhtiöistä kertoviin lukuihin.

Koska ”liikevaihto”-termin suoralle käänökselle ei löytynyt kohtaa SVT:n tai CBC:n talousraportista, päätin kertoa niiden tilalla yhtiöiden tulot.

Selvittämällä Ylen, SVT:n ja CBC:n tv-kanavien katsojaosuuksia omissa maissaan halusin kertoa jotain julkisen palvelun ja kyseisen yhtiön suosiosta omassa maassaan. Löytämieni tietojen perusteella voidaan kyllä todeta, että Suomessa ja Ruotsissa julkisella palvelulla menee paremmin kuin Kanadassa. Löysin kanadalaisen Television Bureau of Canadan sivuilta tilaston, jossa CBC:n kanavien osuudeksi oli merkitty 3,5 prosenttia (Television Bureau of Canada 2012, 33). Kysyessäni lähteen luotettavuudesta Digital Archivesin tuottaja Elizabeth Bridgeltä, sanoi hän, ettei kyseessä ollut katsojaosuudesta kertova luku, eikä hänellä ollut asiasta parempaa tietoa (Bridge, E. 20.9.2013). Pyytäessäni häntä koittamaan selvittämään puolestani CBC:n kanavien katsojaosuuksia, kertoi

hän löytäneensä tiedot viikkoraportteina, mutta tietoja ei saanut luovuttaa CBC:n ulkopuolisille tahoille (Bridge, E. 26.9.2013). Kanadalaisten television katsomista mittaava BBM ei vastannut sähköpostiini.

SVT:n ja erityisesti CBC/Radio-Canadan kohdalla siis tietyt asiat jäivät hieman epäselviksi, mikä tietysti harmittaa. Ne tiedot eivät kuitenkaan olleet tutkimukseni kannalta niitä oleellisimpia asioita, eikä tutkimukseni luotettavuus siksi ole vaakalaudalla. Pääosassa olivat kuitenkin kolme arkistopalvelua, joista kaikista sain tarvitsemani tiedot.

6.5 Jatkotutkimuksia

Selvitettyäni millaisia arkistopalveluja muualla maailmassa on ja mikä on Elävän arkiston tilanne niihin verrattuna, voisi Elävää arkistoa ajatellen tehdä muutamia kiinnostavia jatkotutkimuksia.

Pyrin käsittelemään Elävää arkistoa, Öppet arkivetia ja CBC Digital Archivesia mahdollisimman monipuolisesti, mutta ihan kaikkea palveluihin liittyvää en voinut tietenkään tässä työssä käsitellä. Pois jäi esimerkiksi kokonaan palveluiden toimiminen sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi Facebookissa ja Twitterissä. Jokaisella palvelulla on tilinsä edellä mainituissa palveluissa ja olisi kiinnostavaa selvittää, miten sosiaalinen media osaltaan edistää palveluiden tunnettuutta ja yleisösuhdetta.

Toinen jatkotutkimusaihe voisi olla Elävä arkiston opetuskäyttö. On kulunut yli vuosi siitä, kun Elävä arkisto vapautettiin opetuskäyttöön (Kopiosto ry 2012), joten olisi kiinnostavaa selvittää, miten palvelua on sittemmin hyödynnetty opetuksessa. Digital Archivesille opettajat ovat olleet yksi pääkohderyhmistä jo alusta alkaen (Bridge, E. 12.9.2013a). Digital Archives palkkasi palvelun suunnitteluaikoina opettajan laatimaan opetussuunnitelmia palvelun sisällön pohjalta (Bridge, E. 20.9.2013).

Olisi siis kiinnostavaa tietää sekä se, miten opettajat ovat itse hyödyntäneet Elävää arkistoa opetuskäytössä, mutta myös se, minkälaisia opetussuunnitelmia joku opettaja lähetsi tekemään Elävän arkiston sisällön pohjalta.

Elävän arkiston opetuskäytön tutkiminen käväisi mielessäni talvella 2013, kun punta-roin opinnäytetyöni aiheita. En kuitenkaan tarttunut siihen, koska se on aiheena kovin työläs. Olen silti sitä mieltä, että jos aikaa löytyy ensin sen kartoittamiseen, missä kouluissa ja millä luokka-asteilla Elävää arkistoa käytetään, voisi saada aikaan mielenkiintoisia tutkimustuloksia. Oikein laajassa tutkimuksessa tuloksia voisi peilata luokkiin, jossa Elävää arkistoa tai sen kaltaisia palveluja ei käytetä opetusmetodeina. Auttaako Elävä arkisto oppilaiden oppimista verrattuna luokkiin, jossa sitä ei ole käytetty tunneilla? Kokevatko he sen mielekkäänä oppimisvälineenä?

Toinen ehdotukseni jatkotutkimukselle saattaa olla vaikea toteuttaa, mutta kysymys on mielestäni mielenkiintoinen: Herättävätkö lapsena ja nuorena katsotut draama- ja viihdeohjelmat enemmän nostalgisia muistoja menneistä ajoista kuin vaikkapa jostain merkittävästi tapahtumasta kertova uutisklippi? Eli toisin sanoen, saavatko katsojat enemmän irti Niksulan TV:n jaksoista vai vaikkapa Dianan kuolemasta kertovasta uutislähetyksestä?

Pitäisi siis tehdä varsin laaja ja syvälinen käyttäjätutkimus, jossa olisi tarpeeksi suuri otos monesta eri ikäryhmästä ja eri tason käyttäjistä (satunnainen käyttäjä, vakiokäyttäjä jne.) ja kysyä heiltä, mikä Elävän arkiston sisällöistä herättää heissä eniten nostalgian tunnetta ja aitoja muistoja.

Kun kerta Elävä arkisto on suunnattu nostalgiannälkäisille (Perälä, R. 11.9.2013), kannattaisi selvittää, mikä tätä nälkää parhaiten ruokkii.

7 Tavoitteiden toteutuminen ja itsearviointi

Ensisijainen tavoitteeni oli tehdä selväksi erot Elävän arkiston, Öppet arkivetin ja CBC Digital Archivesin välillä. Tutustuttuani palveluihin ensin omin päin – Elävässä arkistossa siellä työskennellessäni ja kahteen muuhun kotikoneelta – ja haastateltuani jokaisen palvelun edustajaa, sain mielestäni selville palveluiden merkittävimmät erot ja yhtäläisyydet.

Kaikki palvelut on ensisijaisesti suunnattu suurelle yleisölle: kaikille suomalaisille (Perälä, R. 11.9.2013), ruotsalaisille (Tideström, K. 13.9.2013) ja kanadalaisille (Bridge 12.9.2013a), ja niillä halutaan tietenkin esitellä nimenomaan omistajayhtiön – Yleisradion, SVT:n ja CBC/Radio-Canadan – arkistojen aarteita.

Eroja löytyy niin ohjelmasisällöistä kuin niiden kylkeen kirjoitetuista taustatiedoistakin. Jotkut asiat eivät ole tietoisia valintoja vaan olosuhteiden pakkoja: Digital Archives olisi erilainen palvelu, jos sillä olisi enemmän kuin kaksi työntekijää (Bridge, E. 12.9.2013a) ja Elävässä arkistossa olisi kokonaisia draama- ja viihdeohjelmia, jos asia olisi vain palvelusta itsestään kiinni (Perälä, K. 20.9.2013).

Erojen ja yhtäläisyyksien pohjalta pystyin myös päättelemään, mikä voisi olla potentiaalista kehitystä Elävässä arkistossa. Toisaalta yllätyin siitä, miten hyvin asiat Elävässä arkistossa ovat monessa mielessä – kehitysehdotuksia ei siis pulpannutkaan mieleeni yhtä paljon kuin ensin ajattelin.

Uskon myös, että jokainen joka lukee opinnäytetyöni, kiinnostuu Elävästä arkistosta palveluna: Kun Netflixissä tai HBO Nordicilla voi katsoa uusimpia sarjoja ja tuotantokausia, voi Elävässä arkistossa tehdä aikamatkan lapsuuteen ja nuoruuteen ja kokea sen ajan tunteita uudestaan.

Lisäksi media-alan opiskelijat voivat kiinnostua Elävästä arkistosta työharjoittelupaikana. Itse suosittelen paikkaa lämpimästi monipuolisen ja mielekkään työn takia.

Henkilökohtaisesti eniten opin tutkimusprosessin tekemisestä. Se on hidasta ja pitkäjänteistä työtä, jossa joutuu vastustamaan kiusausta oikeasta jossain kohtaa. Jopa loppuvaiheessa, jolloin valmiina oli jo ensimmäinen käsikirjoitus tiivistelmästä lähdeluetteloon ja liitteisiin, jatkuvasti löytyi pieniä viilattavia yksityiskohtia aina lähdemerkinnöistä kieliasuun.

Ymmärrykseni julkisen palvelun käsitteestäkin kirkastui työtä tehdessäni. Koska olen työskennellyt Ylellä yli vuoden, kiinnosti minua ymmärtää paremmin, miksi julkisen palvelun yleisradioyhtiöitä kannattaa ylläpitää julkisin varoin ja miksi niihin kannattaa panostaa. Yleisradio median murroksessa -kirjasta (Leppänen, Heino & Mäntymäki 2010) löytyi paljon perusteluita julkisen palvelun puolesta ja sitä vastaan, joita toin esille työni tietoperustaosiossa.

Elävästä arkistosta en oppinut paljoakaan uutta tietoa, lukuun ottamatta sen syntyprosessia. Kaikki mitä sain selville CBC Digital Archivesista ja Öppet arkivetista oli täysin uutta tietoa, ja oli kiinnostaa tietää, miten eri tavalla kahdessa muussa maassa on luovitu tekijänoikeusongelmien kanssa ja mistä käyttäjät pitävät palveluissa.

Tämä on laajin tutkimustyö, mitä olen elämäni aikana tehnyt ja tämä on opettanut minulle lähdekriittisyyttä, kärsivällisyyttä yksityiskohtien kanssa ja pitkäjänteisyyttä hitaasti valmistuvan työn kanssa. Edellä mainitsemiani ominaisuuksia tarvitaan toimittajan jokapäiväisessä työssä.

Lähteet

Access to Information Act (R.S.C., 1985, c. A-1). Luettavissa:
<http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/a-1/>. Luettu: 15.7.2013.

Ala-Fossi, M. & Hujanen, T. 2012. Radio. Teoksessa Nordestreng, K. & Wiiö, O.A. (toim.). Suomen mediamaisema, s. 121–149. 3. painos. Vastapaino. Tampere.

BBC Archive. BBC:n arkistopalvelun etusivu. Luettavissa:
<http://www.bbc.co.uk/archive/>. Luettu: Maaliskuu 2013.

Bridge, E. 12.9.2013a. Tuottaja. CBC Digital Archives. Skype-haastattelu.

Bridge, E. 12.9.2013b. Tuottaja. CBC Digital Archives. Sähköposti.

Bridge, E. 20.9.2013. Tuottaja. CBC Digital Archives. Sähköposti.

Bridge, E. 26.9.2013. Tuottaja. CBC Digital Archives. Sähköposti.

Broadcasting Act (S.C. 1991, c.11). Luettavissa:
<http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/B-9.01/>. Luettu: 15.7.2013.

CBC Digital Archives a. For Teachers. Luettavissa:
<http://www.cbc.ca/archives/teachers/>. Luettu: 9.8.2013.

CBC Digital Archives b. Glossary. Luettavissa:
<http://www.cbc.ca/archives/tools/glossary.html>. Luettu: 9.8.2013.

CBC/Radio-Canada a. Board of Directors. Luettavissa:
<http://www.cbc.radio-canada.ca/en/explore/board-of-directors/hubert-t-lacroix/>.
Luettu: 15.7.2013.

CBC/Radio-Canada b. Explore CBC/Radio-Canada. Luettavissa:
<http://www.cbc.radio-canada.ca/en/explore/>. Luettu: 15.7.2013.

CBC/Radio-Canada c. Who We Are, What We Do. Luettavissa:
<http://www.cbc.radio-canada.ca/en/explore/who-we-are-what-we-do>. Luettu:
15.7.2013.

CBC/Radio-Canada d. Working with Us. Luettavissa:
<http://www.cbc.radio-canada.ca/en/explore/jobs/>. Luettu: 15.7.2013.

CBC/Radio-Canada. 2012. Consolidated Statement of Financial Position. Luettavissa:
<http://www.cbc.radio-canada.ca/site/annual-reports/2011-2012/pdf/cbc-rc-annual-report-2011-2012-complete-financials.pdf>. Luettu 24.9.2013.

Elävän arkiston blogi. 6.9.2006. Elävä arkisto – yhteistä historiaa äänin ja kuvin. Luettavissa:
<http://blogit.yle.fi/elava-arkisto/elava-arkisto-yhteista-historiaa-aanin-ja-kuvin>. Luettu:
13.8.2013.

Euroopan parlamentti. 2006. Julkiset yritykset ja yleishyödylliset palvelut. Luettavissa:
http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/market/rules/article_7197_fi.htm. Luettu: 24.9.2013.

Finnpanel. 2012. TV-mittaritutkimuksen tuloksia. Luettavissa:
<http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/share/2012/>. Luettu: 28.8.2013.

Förvaltningsstiftelsen. Om stiftelsen. Luettavissa:
<http://www.forvaltningsstiftelsen.se/omstiftelsen.html>. Luettu: 11.9.2013.

Haapaniemi, M., Katvala, M., Kortelainen, K. & Ollanketo, A. 2008. Sisältöä vai sosiaalista vuorovaikutusta? – Digitaalinen kirjasto määritelmässä ja käytännössä. Informaa-

tiotutkimus 27 (4). Oulun yliopisto. Luettavissa:

<http://ojs.tsv.fi/index.php/inf/article/viewFile/802/662>. Luettu: 17.8.2013.

Hellman, H. 2010. Täysi vai täydentävä palvelu? Teoksessa Heino, T.E., Leppänen, A. & Mäntymäki, E. (toim.). Yleisradio median murroksessa, s. 43–65. Vastapaino. Tampere.

Helsingin yliopisto. HELDA – Helsingin yliopiston digitaalinen arkisto. Luettavissa:

<http://www.helsinki.fi/openaccess/helda/>. Luettu: 17.8.2013.

Hirsjärvi, S., Remes, R. & Sajavaara, P. 2012. Tutki ja kirjoita. 15–17. painos. Tammi. Helsinki.

Hulten, O. 2010. Julkinen palvelu ja lupamaksupoliittikka Ruotsissa. Teoksessa Heino, T.E., Leppänen, A. & Mäntymäki, E. (toim.). Yleisradio median murroksessa, s. 161–168. Vastapaino. Tampere.

Jakubowich, K. 2010. Julkisen palvelun median rahoitus poliittisena pelinappulana. Teoksessa Heino, T.E., Leppänen, A. & Mäntymäki, E. (toim.). Yleisradio median murroksessa, s. 127–146. Vastapaino. Tampere.

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto. KAVAn radio- ja tv-arkisto nyt kaikkien ulottuvilla. Luettavissa:

<http://www.kava.fi/ajankohtaista/kavan-radio-ja-tv-arkisto-nyt-kaikkien-ulottuvilla>.

Luettu: 17.8.2013.

Kansalliskirjasto. Digitoidut aineistot. Luettavissa:

<http://digi.kansalliskirjasto.fi/index.html>. Luettu: 17.8.2013.

Kopioisto ry. 14.8.2012. Yle Areena ja Elävä arkisto opetuskäyttöön. Luettavissa:

http://www.kopioisto.fi/kopioisto/ajankohtaista/uutiset_arkisto/2012/fi_FI/yle_areena_aj_elava_arkisto_opetuskayttoon/. Luettu: 10.9.2013.

Koukkunen, K. (päätoimittaja.), Hosia, V., Keränen, J. (toimittajat.) & Virtamo, T. (toimitusavustaja.). 2002. Sivistyssanakirja: nykysuomen opas. WSOY. Helsinki.

Laki Yleisradio Oy:stä. (22.12.1993/1380) Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931380>. Luettu: 13.8.2013.

Lowe, G. F. 2010. Mutkainen taival kohti julkisen palvelun mediaa. Teoksessa Heino, T.E., Leppänen, A. & Mäntymäki, E. (toim.). Yleisradio median murroksessa, s. 25–41. Vastapaino. Tampere.

MMS. 2012. Årsrapport 2012. Översikt av tittandet på MMS loggkanaler. Luettavissa: http://www.mms.se/wp-content/uploads/_dokument/rapporter/tv-tittande/ar/%C3%85rsrapporter/%C3%85rsrapport%202012.pdf. Luettu: 15.7.2013.

Mortensen, F. 2010. Julkisen palvelun EU-sääteley ja uudet mediat. Teoksessa Heino, T.E., Leppänen, A. & Mäntymäki, E. (toim.). Yleisradio median murroksessa, s. 171–182. Vastapaino. Tampere.

Mäntymäki, E. 2010. Johdanto. Teoksessa Heino, T.E., Leppänen, A. & Mäntymäki, E. (toim.). Yleisradio median murroksessa, s. 13–21. Vastapaino. Tampere.

Nieminen, H & Pantti, M. 2009. Media markkinoilla. 2. painos. Loki-Kirjat. Helsinki.

Perälä, R. 2005. Arkistot auki – malliako maailmalta? Muistikooste erilaisista arkistopalveluista.

Perälä, R. 11.9.2013. Ohjelmapäällikkö. Elävä arkisto. Haastattelu.

Perälä, R. 18.9.2013. Ohjelmapäällikkö. Elävä arkisto. Sähköposti.

Perälä, R. 20.9.2013. Ohjelmapäällikkö. Elävä arkisto. Sähköposti.

Picard, R. G. & Sauri, T. 2012. Mediatalous. Teoksessa Nordestreng, K. & Wiio, O.A. (toim.). Suomen mediamaisema, s. 35–64. 3. painos. Vastapaino. Tampere.

Radio- och tv-lag (2010:696). Luettavissa:

<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Radio--och-tv-lag-2010696_sfs-2010-696/](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Radio--och-tv-lag-2010696_sfs-2010-696/).

Luettu: 15.7.2013.

RatesFX. Valuuttamuunnin. Luettavissa: [http://www.ratesfx.com/rates/rate-](http://www.ratesfx.com/rates/rate-converter.fi.html)

[converter.fi.html](http://www.ratesfx.com/rates/rate-converter.fi.html). Luettu: 30.9.2013.

Rimbacher, N. 2010. Heavy metal: musiikkia vai elämäntapa. Amk-opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Luettavissa:

<http://theseus17->

[kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/23511/Heavy%20Metal%20Musiikkia%20vai%20elamantapa.pdf?sequence=1](http://theseus17-kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/23511/Heavy%20Metal%20Musiikkia%20vai%20elamantapa.pdf?sequence=1). Luettu: 10.9.2013.

Sinivalkoinen valhe. Frazier Kevin, Halonen Arto & Kemppainen Jouni K. 2012. O: Halonen Arto. K: Halonen Arto, Vitikainen Hannu-Pekka. Le: Liinamaa Sanna, Tuomikoski Arto. M: Rinne Tapani. 5.10.2012. Art Films Production AFP Oy.

Sveriges Television AB. 2012. Årsredovisning. Luettavissa:

<http://www.svt.se/omsvt/fakta/bolagsstyrning/article1162756.svt/binary/%C3%85rsredovisning%202012>. Luettu: 28.8.2013.

Sveriges Television AB a. SVT:s ägare. Luettavissa:

<http://www.svt.se/omsvt/fakta/bolagsstyrning/svt-s-agare>. Luettu: 14.7.2013.

Sveriges Television AB b. The Swedish public service broadcaster. Luettavissa:

<http://www.svt.se/aboutsvt/the-swedish-public-service-broadcaster>. Luettu 14.7.2013.

Sveriges Television AB c. VD. Luettavissa:

<http://www.svt.se/omsvt/fakta/bolagsstyrning/vd>. Luettu: 15.7.2013.

Television Bureau of Canada. 2012–2013. TV Basics. Luettavissa:

http://www.tvb.ca/page_files/pdf/InfoCentre/TVBasics.pdf. Luettu: 13.9.2013.

Tideström, K. 15.4.2013. Välkommen till Öppet arkiv! Öppet arkivetin blogi. Luettavissa:

<http://blogg.svt.se/oppet-arkiv/valkommen-till-oppet-arkiv/>. Luettu: 23.7.2013.

Tideström, K. 13.9.2013. Toimittaja. Öppet arkiv. Sähköpostihaastattelu.

Tideström, K. 17.9.2013a. Toimittaja. Öppet arkiv. Sähköpostihaastattelu.

Tideström, K. 17.9.2013b. Toimittaja. Öppet arkiv. Puhelinhaastattelu.

Tideström, K. 20.9.2013. Toimittaja. Öppet arkiv. Sähköposti.

Tilastokeskus. 7.2.2013. Mediatalous: Suurimmat joukkoviestintäyritykset vuoden 2011 liikevaihdon mukaan: Toimialat (Excel). Suomen virallinen tilasto. Helsinki. Luettavissa: <http://tilastokeskus.fi/til/jvie/tau.html>. Luettu: 11.9.2013.

Uronen, I. & Wiio, J. 2012. Televisio. Teoksessa Nordestreng, K. & Wiio, O.A. (toim.). Suomen mediamaisema, s. 150–172. 3. painos. Vastapaino. Tampere.

Viestintävirasto. 2012. Toimialakatsaus. Luettavissa:

<https://www.viestintavirasto.fi/attachments/Toimialakatsaus2012.pdf>. Luettu: 17.8.2013.

Yleisradio Oy. 2013. Areenan kuukausiraportti kesäkuu. Luettavissa:
<http://yle.fi/yleisradio/sites/default/files/areena-performance-pack-2013-06.pdf>.
Luettu: 23.9.2013.

Yleisradio Oy. 18.02.2010. Lauri Kivinen Ylen toimitusjohtajaksi. Luettavissa:
<http://yle.fi/yleisradio/ajankohtaista/lauri-kivinen-ylen-toimitusjohtajaksi>. Luettu:
14.7.2013.

Yleisradio Oy. 2012 a. Tilinpäätös. Luettavissa:
<http://yle.fi/yleisradio/vuosikertomukset/vuosikertomus-2012/tilinpaatos>. Luettu:
28.8.2013.

Yleisradio Oy. 2012 b. Yleisökertomus. Luettavissa:
http://yle.fi/yleisradio/sites/default/files/attachments/yle_yleisokertomus_2012_1.pdf.
Luettu: 10.9.2013.

Yleisradio Oy a. Julkinen palvelu – mitä se on Ylessä? Luettavissa:
<http://yle.fi/yleisradio/julkinen-palvelu>. Luettu: 14.7.2013.

Yleisradio Oy b. Yle käyttää rahansa ohjelmiin ja palveluihin. Luettavissa:
<http://yle.fi/yleisradio/yle-kayttaa-rahansa-ohjelmiin-ja-palveluihin>. Luettu: 1.7.2013.

Yleisradio Oy c. Yle lyhyesti. Luettavissa:
<http://yle.fi/yleisradio/yle-lyhyesti>. Luettu: 14.7.2013.

Yleisradio Oy d. Ylen historia. Luettavissa:
<http://yle.fi/yleisradio/ylen-historia>. Luettu: 14.7.2013.

Öppet arkiv. Om Öppet arkiv. Luettavissa:
<http://www.oppetarkiv.se/om-oppet-arkiv>. Luettu: 23.7.2013.

Liitteet

Liite 1. Alkuperäinen kysymyspatteri, Elävä arkisto 1/2

Elävän arkiston avaaminen

1. Kerro lyhyesti tapahtumat, jotka johtivat Elävän arkiston avautumiseen 2006?
2. Kuinka kauan valmisteluja tehtiin ennen palvelun avaamista?
3. Palvelu oli suosittu heti alkaessaan, kuka/ketkä sitä käyttivät?
4. Mitä palvelua käytettiin isoimpana esikuvana? Oltiinco yhteyksissä?
5. Miten päädyttiin laajasti taustoittavaan palveluun?

Elävän arkiston uudistus

6. Miksi Elävä arkisto uudistettiin vuonna 2011?
7. Miten uudistus toteutettiin ja kuinka kauan aikaa siihen kului?
8. Ovatko Elävän arkiston käyttäjät olleet tyytyväisempiä vanhaan vai uuteen palveluun?
9. Mitkä uudistukset ovat vielä kesken?
10. Ovatko käyttäjät samoja kuin ennen uudistusta?
11. Miten uudistus mielestäsi onnistui? Olisiko tarvetta uudelle?

Ohjelmat Elävässä arkistossa

12. Onko olemassa muita kuin tekijänoikeudellisia syitä, jos jotain ohjelmaa ei laiteta Elävään arkistoon? (Intimiteettikysymykset tms.?)
13. Mitkä ohjelmat ovat suosituimpia käyttäjien keskuudessa?
14. Miksi draama Reinikainen saa olla kokonaan Elävässä arkistossa?
15. Jos tekijänoikeudellisesti olisi mahdollista, haluttaisiinko EA:ta viedä Öppet arkivetin suuntaan? (Pääpaino kotimaisella draamalla, kokonaisia osia ja tuotantokausia?)
16. Kuinka monta tuntia ohjelmaa EA:ssa on suurin piirtein tällä hetkellä?
17. Mikä on Elävän arkiston oma radio?

Liite 1. Alkuperäinen kysymyspatteri, Elävä arkisto 2/2

Elävän arkiston työntekijät

18. Mitä ominaisuuksia EA:n työntekijällä täytyy mielestäsi olla?

Elävä arkisto yleensä ja Ylessä

19. Miten suuri brändi EA on Ylessä? Kuinka suurena sitä lähdettiin markkinoimaan aikoinaan?

20. Erottavatko käyttäjät mielestäsi EA:n ja Areenan toisistaan?

21. Omin sanoin, kenelle EA on tehty?

22. Omin sanoin, mikä on EA:n tarkoitus?

23. Mitkä ovat EA:n suurimmat haasteet/ongelmat?

Liite 2. Alkuperäinen kysymyspatteri, Öppet arkiv 1/2

The founding of Öppet arkiv

1. Can you shortly describe the happenings that lead to the founding of Öppet arkiv in 2005?
2. How long did the preparations take before the service was opened?
3. What was the public's opinion on the new service? Who used it? (Old people, young people, everyone?)
4. What services were used as an example?

The renewal of Öppet arkiv (spring 2013)

5. What was the reason behind the renewal of Öppet arkiv?
6. How was the renewal conducted and how long was the process?
7. Why is the new Öppet arkiv so different from the old one? (There is much more Swedish drama and less news clips?)
8. Are the drama series on Öppet arkiv all produced by SVT or purchased series too?
9. Are the users happier with Öppet arkiv now than before the renewal?
10. Was the renewal successful in your opinion?

The programs on Öppet arkiv

11. How do you choose the programs that you put on the site? (Only video, not audio?)
12. What is the reason if a program is not put on the site? (Only copyright issues or something else?)
13. Which programs are the most popular ones among the users?
14. Are the articles written on programs automatic or do you do research for them?
15. How many hours of programs are there approximately?
16. How do you choose which programs are recommended on the first page?

Liite 2. Alkuperäinen kysymyspatteri, Öppet arkiv 2/2

The appearance and usage of Öppet arkiv

17. How often do the recommendations change? (Daily, weekly, etc.?)
18. Why is there no list of categories for the user to help in searching an interesting program?

The employees

19. How many people work at Öppet arkiv? Is it their main job? What is their education usually?
20. Are there any special qualities a worker should have if he/she wants to work at Öppet arkiv?
21. What is the typical work day for an employee in Öppet arkiv?

Öppet arkiv in general and in SVT

22. How big of a brand is Öppet arkiv in SVT? What is its' place in the company?
23. Does the public know the difference between SVT Play and Öppet arkiv?
24. In your own words, who is the Öppet arkiv for?
25. In your own words, what is the purpose of Öppet arkiv?
26. What are the biggest problems concerning the service?

Liite 3. Alkuperäinen kysymyspatteri, CBC Digital Archives 1/2

The founding of CBC Digital Archives

1. Can you shortly describe the happenings that lead to the founding of Digital archives in 2001?
2. How long did the preparations take?
3. What was the public's opinion on the new service? Who used it? (Old people, young people, teachers?)
4. Were there many digital archive services before the CBC Digital Archives?

The programs in Digital Archives

5. How do you choose the programs that you put on the website?
6. What is the reason if a program is not put on the website? (Only copyright issues or something else?)
7. Are you getting any closer in being able to put drama clips on the website?
8. What kind of programs/clips are popular among the users?
9. Are there only clips and no complete programs?
10. How many hours of programs there is on the website approximately?
11. Are all the programs on the website CBC produced or are some also purchased programs?
12. Are the articles automatic or do you do some research for it?

The appearance and usage of the service

13. How do you choose the recommendations you put on the front page?
14. How often do the recommendations change?
15. How do you choose which happenings are the event of the day? (On this day)
16. Is On this Day the most popular part of your service?

Liite 3. Alkuperäinen kysymyspatteri, CBC Digital Archives 2/2

The employees

17. How many people work at the Digital archives? Is it their main job?
18. What is the workers educational background usually?
19. Does a person need any special qualities to be able to work there?
20. Describe a typical work day of a CBC Digital Archives worker.
21. Is the collaboration with the French Archives daily?

The Digital Archives in general and in the CBC

22. How big of a brand is the Digital Archives in the CBC Company?
23. Has the Digital Archives been renewed at some point? (If yes, how, why etc.)
24. Is the website staff and the actual archive staff the same?
25. In your own words, who is the Digital Archives made for?
26. What is the purpose of the service, in your own words?
27. What are the biggest problems/obstacles the service has?

Liite 4. CBC Digital Archivesin On This Day -kalenteri 11.9.2013

On This Day

January	February	March	April	May	June	July	August	September	October	November	December
Sunday	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	Saturday					
1 1990: Canadian soldier, Mohawk warrior face o...	2 1998: Swissair 111 crashes off Nova Scotia	3 1991: Eric Lindros snubs the Quebec Nordiques	4 1972: Art heist at the Montreal Museum of Fin...	5 1945: Gouzenko defection exposes Soviet spy r...	6 1977: Hardy Boys author Leslie McFarlane dies	7 1985: Canada opts out of 'Star Wars'					
8 1952: CBC Television debuts	9 1954: Marilyn Bell swims Lake Ontario	10 1939: 'Canada at the side of Britain'	11 2001: Air traffic halted after four planes hi...	12 1974: 28 million rotten eggs	13 1981: Terry Fox's marathon lives on	14 1990: The Hibernia oil project is launched					
15 1987: Ozone agreement reached in Montreal	16 1974: RCMP welcomes first female officers	17 1949: 118 die aboard cruise ship SS Noronic	18 2001: Ernie "Mr. Dressup" Coombs dies at 73	19 1955: Winnipeg's last streetcar rolls into hi...	20 1987: The Pope travels North, keeping his pro...	21 1995: 'Toonie' makes its debut					
22 1988: Government apologizes to Japanese Canad...	23 1992: Manon Rhéaume becomes first woman to pl...	24 1993: Canada lifts sanctions on trade with Se...	25 1958: Swinging and shaking at Rosemount Boys'...	26 1950: Blue sun shines over England	27 1990: Mulroney stacks Senate to pass the GST	28 1972: 'Henderson has scored for Canada'					
29 2004: Baseball's Expos say goodbye to Montrea...	30 1958: Hula Hoop craze hits Canada										

Tankavaaran Travoltat

Julkaistu: 09.05.2007

Lindfors Jukka

Muistoja

Suosittele 105 henkilöä suosittelee tätä. Rekisteröidy ja näe, mitä kaverisi suosittelevat.

20.05.1979 **Vastaliikkeen teoria**

Aira Samulin opettaa...
0:01:38 | 20.5.1979

Vastaliikkeen teoria
0:00:44 | 20.5.1979

Diplomien jako
0:02:12 | 20.5.1979

Jälkipuintia Tankavaarassa
0:01:50 | 20.5.1979

ARTIKKELISSA

Lapin miehet Nipa ja Niila lähtevät pääkaupunkiin Aira Samulinin diskokursseille vuonna 1979. Peter von Baghin dokumentissa Travolta-tanssi vaikuttaa karatelta, mutta oikeat otteet löytyvät pian.

Finnairin "Lentävä Travolta" -tarjous saa kullankaivaja Nipan ja suutari Niilan innostumaan Helsingin-matkasta.

Travolta-tyyliin kuuluva käsien heilutus tuo Lapin miesten mieleen nyrkkitappelin. Tanssinopettaja Aira Samulinin säätet tarjoavat kuitenkin Nipallekin yllin kyllin opiskeluvirikkeitä.

Samulin selostaa pohjoisen vieraille myös diskotanssin vastaliiketeoriaa. Tanssi pitää nuorena ja on terapeutista: sen pariin hakeudutaan pula-aikoina.

Kotikulmilla kaverukset esittelevät kurssitodistuksiaan, vaikka muistelevatkin diskomeininkiä hieman happamasti: "Heilumista ja hirveää meteliä."

Teksti: Jukka Lindfors

Muistoja

Muistele kanssamme (palautetta ja ohjelmatoiveita vastaanotamme toisaalla.)

Nimimerkki

Katso myös

ARTIKKELIT

- [Airan tanssitunnilla](#)
- [Aira Samulinin elämäntanssi](#)
- [Pirre ja Hansu Aira Samulinia tapaamassa](#)
- [Jari Samulin haluaa liikkumatilaa](#)

TOIMITUKSEN KOOSTAMAT

- [Diskokuumetta](#)
- [Elävän arkiston tanssikoulu](#)

KATEGORIAT

- [Harrastukset](#)
- [Rockin ja popin ilmiöitä](#)

Asiasanat

- [Kulttuuriraportti](#)
- [diskotanssit](#)
- [harrastukset](#)
- [maaseutuväestö](#)
- [oppiminen](#)
- [tanssi](#)

Dagar med Knubbe

Avsnitt 1 av 6

Sändes 21 januari 1978 | Längd 33 min

Knubbe är sex år, på det sjunde. Han bor tillsammans med sin mamma, resebyråtjänsteman, och sin mormor som arbetar på varuhus. Knubbes pappa är italienare, han har aldrig varit gift med Knubbes mamma men är bosatt i Sverige sedan flera år. Han arbetar som pizzabagare.

I rollerna:

Titel: [Dagar med Knubbe](#)

Genre: [Barn](#)

År: [1978](#)

Medverkande: [Ann-Marie Ekström, Bengt](#)

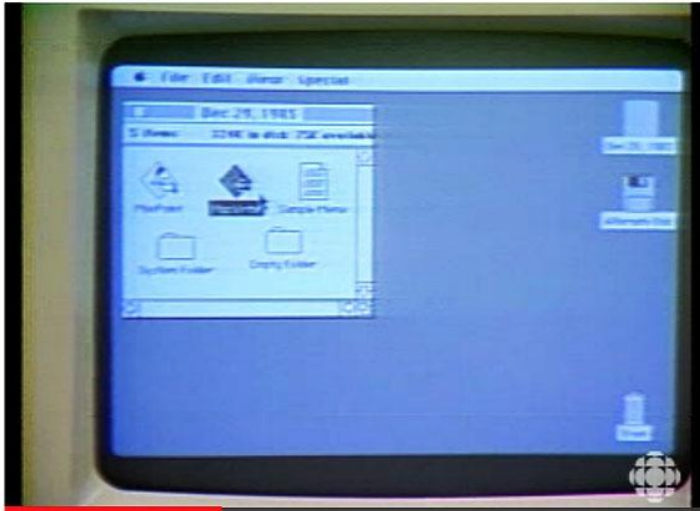
[Bengt Eriksson](#)

[Läs mer](#)

Meet the Macintosh computer

On Jan. 24, 1984, a new computer company called Apple shook up the world of personal computers with the introduction of the Macintosh. A small but innovative machine, the first personal computer sold with the handy "mouse," the Macintosh was an instant hit, cementing Apple's place in the hyper-competitive personal computer market and the history of the home computing. Twenty-five years after the release of the Macintosh, the CBC Digital Archives brings you a brief look back on the early days of Apple and the Macintosh.

The Story

Did You Know?

Credits

Citation

The hottest gadget of 1984 is the Apple Macintosh computer that went on sale for the first time today. A bold advertising campaign has promised a sea change in computer technology and usability. Using an image-based operating system and a "mouse," Apple promises a machine so user-friendly that anyone can learn to operate it within 30 minutes. In this report, CBC-TV reporter Fred Cawsey sits down with Apple trainer Ron Schegelmlch and learns how to point and click, then uses his newfound skills to produce some Apple-assisted artwork.

SEARCH

All Clips from this Topic

Meet the Macintosh com...
The hotly anticipated Apple Macintosh goes on sale today and Newscentr...

[See More »](#)

Mac computers: A quest...
The Macintosh may be a hit, but Apple's huge gamble could still sink...

[See More »](#)

The origins of Apple c...
Apple computers co-founder Steve Wozniak's parents reflect on the humb...

[See More »](#)

Related Content

Meet the Macintosh